

Medgyesegyháza Város Önkormányzatának
INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA

Tervezet

-társadalmasításra-

BEVEZETŐ

ELŐZMÉNYEK

Medgyesegyháza Önkormányzat képviselő-testülete, a város Integrált Településfejlesztési Stratégiájának elkészítéséről döntött.

A munka 2018. márciusában kezdődött. A fejlesztési stratégia helyzetelemzése és a rendezési terv vizsgálati munkarésze közös adatgyűjtés alapján, egymás megállapításait kiegészítve kerül dokumentálásra. A jövőkép megfogalmazása, valamint a fejlesztés eszközeinek, és a tennivalók, a településen végzett vizsgálatok, adatgyűjtések, a település stratégiai szereplőivel folytatott beszélgetések alapján készült.

A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA CÉLJA, FELADATA

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló törvény- az önkormányzati törvénnyel összhangban, mely a településfejlesztést az önkormányzatok hatáskörébe tette - a települési önkormányzatok feladatává jelölte ki a településrendezési feladatkör ellátását. A településrendezés eszközeiként: a településfejlesztési koncepciót, vagy stratégiát a településszerkezeti tervet, valamint a szabályozási tervet és helyi építési szabályzatot jelölte meg.

A településfejlesztési stratégia a településrendezési-terv alapja, olyan hosszú távú célrendszer, ami meghatározza a város jövőbeni fejlődését - vagyis a közös helyi cselekvés programja. Nagy ívű kitekintés azokra a környezeti, gazdasági, társadalmi folyamatokra, melyek az elkövetkezendő évtized(ek)ben megalapozói és meghatározói a település fenntartható fejlődésének: az életszínvonal növekedésének, az életminőség javulásának, a közösség

gyarapodásának a település hagyományait, a rendelkezésre álló kulturális, térbeli, táji adottságait felhasználva, de nem kihasználva.

A településfejlesztési stratégia a döntési mechanizmus működtetéséhez szolgál útmutatóul, és segítséget nyújt a település egyes érdekcsoportjainak koordinálásához.

A településfejlesztési koncepció megfogalmazásakor a településfejlesztési tervezés módszerei közül a Stratégiai tervezés módszere (Strategic Planning System) Lorange (1980), valamint Bryson módszerének alkalmazása a, valamint a Városfejlesztési kézikönyv javaslatainak figyelembe vétele a legcélszerűbb.

A településfejlesztési stratégia jelen változata egy tervezet. A végleges változatának kidolgozásához elengedhetetlenül szükséges a helyi döntéshozók, a település jövőjét magukénak érző vállalkozók, az itt élő polgárok, valamint mindazok véleményének figyelembevétele, akik a település jövőjéért felelősséget éreznek, s segítő hozzászólásukkal a jelen állapotok javításán kívánnak munkálkodni.

MEDGYESEGYHÁZA VIZSGÁLATAINAK ÖSSZEGZÉSE, SWOT ANALÍZIS

Medgyesegyháza adottságait összefoglalóul SWOT analízis formájában kerül összegzésre

	Erősségek (S)	Gyengeségek (W)
Társadalom, demográfia	<ul style="list-style-type: none"> - A népességsökkenés intenzitása csökken - Aktív civilszervezetek - Közbiztonság - Idősek otthona - Idősek klubja - Aktív közösségi élet és rendezvények - Több nemzetiség, azok harmonikus 	<ul style="list-style-type: none"> - Fogzó állandó népesség. - Aktív korú népesség elvándorlása - Néesség elöregedése - Vissza nem térő diplomások, a jól képzettek elköltözése - Jelentős számú. már regisztrációból is kiesett munkanélküli
Regionális kapcsolatok, térségi szerepkör	<ul style="list-style-type: none"> - Határ közelsége - Mikroregionális központként funkcionál 	<ul style="list-style-type: none"> - Megve. tájegység. kistérség periferiáiban fekszik. sohasem töltött be központi szerepet - Határ közelségét nem használja ki
Természet környezet	<ul style="list-style-type: none"> - Kiváló termőtalai(30/40 AK) és klimatikus adottságok - Természetes állapotukban jó termékenységű termőtalajok - A talaiművelés hatására bekövetkezett kedvezőtlen változások mértéke kisebbek országosnál - Rétegvíz készletek mennyisége és minősége biztosítja a lakosság-vízellátását - Ipari eredetű szennyeződés nincs - Védendő ivóvízbázis 	<ul style="list-style-type: none"> - Kevés a lakossági rácsatlakozás aránya a kiépült gázhálózatra (fa, széntüzelés) - Szarvasmarha- és sertés telepről származó esetleges bűzszennyezés rontja a lakók életminőségét - Száraz időszakokban jelentős a mezőgazdasági területekről származó norszennyezés - Egyes időszakokban jelentős nollenkoncentráció = allergiás panaszok - Eredeti természetközeli élőhelyek hiánya - Tájképi sivárság - Defláció - Mezővédő erdősávok hiánya - Biotóphálózat hiánya - Alacsonv az erdők területi aránya - Erdők kedvezőtlen ökológiai állapota - Helvenként jelentős erózió. defláció - Mezőgazdasági létesítmények környezetszennyező trágvatárolói - Agrokemikális talaivízszennyezések - Kommunális eredetű felszíni és felszín alatti vízszennyezések - Nagyon magas szervesanyag tartalom a hulladéklerakóban - A teleülési folvékonv hulladék elhelyezése nem zárt rendszerű - Csökutas öntözés rétegvízkészletet csökkentő és veszélytétő hatása - Ivóvíz öntözővízként való felhasználása

<p>Enített környezet. településkép</p>	<ul style="list-style-type: none"> - A közterületek és a porták nagy része gondozott - Gondozott közterületek, zöldfelületek, parkok 	<ul style="list-style-type: none"> - Utca fasorok hiánva - A lakóházak kb. 1/3-a felújításra szorul - Külterületi árokrendszer rossz állapota - Vasút és környéke gondozatlan elhanyagolt
<p>Infrastruktúra - közlekedés</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Elektromos energia ellátás megoldott - Ivóvízellátásba a belterület 100%-ban bekapcsolt - Gázhálózat teljesen kiépült - Belterületi csapadékvíz elvezető-árokrendszert karbantartják, állapota megfelelő - Megoldott a Telenülési Szilárd Hulladék gyűjtése és elszállítása - Mobil telefonhálózat - nincsenek vételi problémák - Településen belüli közlekedés megoldott 	<ul style="list-style-type: none"> - Szennyvízcsatorna-hálózat nincs teljesen kiépítve - Településen belüli kerékpárút nincs - Nagy távolságok településen belül - Gázhálózati rákötések alacsony száma - Jelentős átmenő forgalom - Rossz minőségű közlekedési utak
<p>Gazdaság ipar. mezőgazdaság</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Jó minőségű 30-40 AK termőföldek - Mezőgazdasági hagyományok - Vállalkozói kedv élénkülése - Magas élőkommunikációs szántóföldi kultúrák - Hajtatásos növénykultúrák, fólia 	<ul style="list-style-type: none"> - Fai. fajtaszegény növénytermesztés - Turizmus, mint munkahelyteremtő lehetőség kihasználatlansága
<p>Idegenforgalom - üdülés</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Vadászturizmus - Mezőgazdasági kerékpártúra- útvonal - Kunhalmok 	<ul style="list-style-type: none"> - Szerény helyi aktivitás - Hiánvzik turisztikai infrastruktúra (szállás, vendéglátás, kereskedelem, sport, szórakozás) - Gyenge marketingtevékenység

	Lehetőségek (O)	Veszélyek (T)
Társadalom,	- Szociális. gazdasági intézkedésekkel	- Előrecedés
	- Kézműves mesterségek. háziipar, feldolgozóipar megjelenése - Pályázatfigyelés - Különböző uniós és hazai Pályázatokon való részvétel	- mezőgazdasági termékekből, keleti piac beszűkülés - Információhiány - Kiszámíthatatlan támogatási és hitelrendszer - Szigorodó élelmiszerhigiéniai feltételek
Turizmus-idegenforgalom	- Turizmus. mint munkahelyteremtő lehetőség - Vadászturizmus fejlesztése - Kerékpár turizmus fejlesztése - „Falusi” turizmus fejlesztése - Idegenforgalom, kiszolgálás fejlesztés	- Nem emelkedik a kínálat nívója
Természet környezet	- Helvi hulladéklerakók felszámolása és kármentesítésük - Biotóp-hálózat fejlesztése - Helvi természetvédelmi területek kiemelése - Település csatornáinak rekultivációja - Nemzetközi ökológiai hálózat fejlesztése - Belvízkárok megelőzése - Külterületei erdősítés, erdősávok telepítése - Korábban feltört gyepterületek visszagyepesítése - Részvétel a nemzeti Agrár Környezetvédelmi Programban	- Felszín alatti vizek további szennyezése (első és második vízadó réteg vízkészlete szennyeződhet) - Sérülékeny ivóvízbázis - Csökkenő öntözés rétegvízkészletet csökkentő és veszélyeztető hatása
Épített környezet. településkép	- Műemlékek épületek felújítása - A jelenlegi települési értékek, településkép megőrzése ill. javítása - Helvi naptér kialakítása - Belterület minőségi településfejlesztés	- Elszőlődés - Környezet- és tájidegen építmények megjelenése - Közterületek nem megfelelő kialakítása, elhanyagolása
Infrastruktúra - közlekedés	- Csatornahálózat teljes kiépítése - Gázvezetési rácsatlakozások számának növelése - Csanád víz elvezető csatorna rendszer további fejlesztése - városba vezető utak felújítása, javítása - Önkormányzati utak felújítása, karbantartása - Tervezett belterületi kerékpárút kiépítése - Regionális kerékpárút hálózatra való kapcsolódás	- Az esetlegesen kiépülő csatornára rákötések nem történnek meg - Átmenőforgalom további növekedése és környezeti ártalmak
Gazdaság ipar. mezőgazdaság	- Családi gazdaságok erősítése, fejlesztése (szakmai képzések, szaktanácsadás) - Uniós. országos. megyei, pályázati lehetőségek kihasználása - Tájgazdálkodás kialakítása, terjesztése - Biogazdálkodás	- Korszerűtlen. környezetszennyező mezőgazdálkodási technológiák további alkalmazása - Munkahelyteremtések érdekében környezetszennyező technológiák bevezetése - Eladhatatlan termékek termelése (EU- ban túlermelés van a

VIZSGÁLAT ÖSSZEGZÉSE

Regionális kapcsolatok, területi adottságok

A dél-békési térségben fekvő település az alföldi tájegységekre jellemző laza településszövettől eltérően egy viszonylag sűrű településhálózattal rendelkező területen fekszik. Medgyesegyháza szomszédos településekkel való közúti kapcsolatai léteznek, de az utak állapota nem megfelelő, mindezek mellett a térség egyik meghatározó városává vált. Ugyanakkor az egész térséget vizsgálva elmondható az, hogy a térség országos úthálózatoktól való jelentős távolsága miatt, ez a vidék nehezen tud bekapcsolódni az ország gazdasági vérkeringésébe.

Ezért a térség elsődleges célja az ország gazdasági vérkeringéséhez való kapcsolódás. Ennek érdekében elengedhetetlen feladat a térség útkapcsolatainak, úthálózatának fejlesztése és belső kohézió erősítése.

Táji, természeti adottságok, fekvés

A külterületi területhasznosítást nagyrészt mezőgazdasági művelés jellemzi, elsősorban dinnyetermesztés és egyéb zöldségtermesztés folyik, valamint búza, kukorica és napraforgó jelenik meg a tájban. (A település és környéke biztosítja az ország dinnyeellátásának kétharmadát %-át.) A mezőgazdasági hasznosításon túl nagyon csekély mértékben találunk gyepet illetve erdősávokat.

Településszerkezet, területhasználat

Medgyesegyháza még híven őrzi a telepített községekre is jellemző négyzethálós településszerkezetet és funkcionális tagozódást. A belterületi területhasználat legjelentősebb konfliktushelyzetét település keleti részén lévő iparterületbe betagozódott lakóterület jelenti.

A külterületi lakott területek (tanyák) száma nem nevezhető jelentősnek, jelenleg közel 10 lakott tanya van a város közigazgatási területén.

A településen ezen kívül közel 20,5 hektár gyümölcsös, valamint 104 hektár erdő található.

Közlekedés

A településen átmenő 4429, 4434 jelű országos mellékutak Medgyesegyháza számára nagyon jó kapcsolatot biztosítanak Békéscsabához, Gyulához és Mezőkovácsházához. Ugyanakkor mind az országos mellékutak kül- és belterületi szakaszai, mind a települési gyűjtőutak útburkolatának állapota leromlott, töredezett, repedezett, kátyús, nyomvályús. Jellemzően alépítményi teherbírási problémák kialakulásával.

A településnek önálló kapcsolata van Kétegyháza - Mezőhegyes közforgalmú vasúti mellékvonallal a központi belterületen lévő vasútállomás révén.

Közműállapot

Medgyesegyháza a Mezőkovácsházi kistérséghez tartozó, Békés megyei település. A közművesítése -hasonlóan a térség településeihez- folyamatosan fejlődik, mégis a beépített területei számára is, döntően csak a részleges közműellátás lehetősége biztosított. A részleges közműellátás keretében rendelkezésre áll a villamosenergia ellátás, a vezetékes ivóvíz ellátás, a gázellátás és a vezetékes távközlés, a nyílt árkos csapadékvíz elvezetés. A szennyvíz közcsatornával történő elvezetése megoldott a településen 2015-ben befejezett IV. ütem keretében az ingatlanok teljeskörűen csatlakozhatnak a szennyvízelvezető hálózatra. A teljes közműellátáshoz szükséges zárt csapadékvíz elvezetéssel sem rendelkezik a település.

A település nagyon kedvező hidrogeológiai adottságát jelzi az a vízkészlet, amely biztosítja a helyi vízellátást, továbbá azt a vízbeszerzési lehetőséget, amely a szomszédos település, Medgyesbodzás, illetve a Alföldvíz ZRt. regionális hálózata számára biztosítja a vizet. Medgyesegyháza jelentősebb vízkészletére tekintettel a települést a vízügyi ágazat, az ivóvíz bázisvédelmi célprogram első csoportjába, mint a sérülékeny környezetű, fokozottan érzékeny, üzemelő vízbázisok területén levő települések közé sorolta. A közművek szempontjából a vízbázist veszélyeztető, egyik szennyező forrás a talajba szikkadó szennyvíz, amelynek közcsatornával történő elvezetésének, tisztítótelepen történő kezelésének településszintű megoldása ezért a település egyik kiemelt feladata.

Közművek vonatkozásában a szennyvízelvezetés mellett a csapadékvíz elvezetés tekinthető a legkevésbé rendezettnek. A közel síknak tekinthető településre jellemző nyílt árkos rendszerű csapadékvíz elvezetés illetve szikkasztás, ahol kialakított az árok, ott sem mindenhol biztosítja a megfelelő vízelvezetést. A felszíni vizek befogadója a település területén -még a beépített terület egyes telkein is- áthaladó árok-csatornák-vízfolyások, de ezek szinte mindegyikére jellemző, hogy a medre rendezetlen partélú. Fel kell hívni a figyelmet, hogy a Földhivatali térképen vízfolyásként, árokként, pataként, stb. jelzett telkeket mindaddig vízgazdálkodási területnek kell

tekinteni -még ha időközben funkciót veszített volna is- amíg annak kiváltására-törlésére vízjogi engedély alapján nem nyílik lehetőség.

A közművek vonatkozásában kiemelten figyelmet kell még fordítani a villamosenergia ellátás vezetékének és a vezetékes távközlési hálózatnak a föld feletti elhelyezésére, amely befolyásolja, alakítja a település arculatát.

A jelen tendenciái, lehetőségei, feladatok

Összegzésként megállapítható, hogy Medgyesegyháza a békési településekhez képest sokkal kedvezőbb közlekedési adottságokkal rendelkezik. A településen megy keresztül a 4429, 4434 országos mellékút, valamint a 121sz. Kétegyháza - Mezőhegyes közforgalmú vasúti mellékvonal. Ennek megfelelően a település eddig igen jól ki tudta használni a fekvéséből adódó helyzeti előnyét. Hosszú távon a település térségi központként tudna működni, de ehhez elengedhetetlen a térség belső kohéziójának erősítése.

A célok elérése természetesen önerőből nem valósítható meg. Ennek érdekében a települési jövőkép felvázolásán túl igen nagy hangsúlyt kell fektetni a kistérségi, valamint regionális szintű összefogásra. Mert csak így érhető el például a terület úthálózatának, útkapcsolatainak korszerűsítése illetve fejlesztése, vagy a térség mezőgazdaságának fejlesztéséhez kapcsolódó támogatási rendszerek, illetve pályázati lehetőségek jobb kihasználása.

A Vizsgálati összefoglaló célja és feladata, hogy összefoglaló módon, egy tervlapon mutassa be a település területrendezési konfliktusait, fejlődési lehetőségeit, mintegy kijelölve a település fejlődése, a következő településrendezési tervfázisok irányát.

Az elkészített Összefoglaló vizsgálat (Problématérkép) tervlap mutatja be a jelenlegi használat és a továbbtervezés szempontjából lehatárolt területeket, a településen tapasztalható tendenciákat.

Beállt lakóterület

Medgyesegyháza belterülete teljes egészében beállt/kialakult területként kezelhető, amelyben már jelentős, településszerkezeti, funkcionális, valamint telekstruktúrát érintő módosítás már nem várható. Ez abból adódik, hogy a település jelentős belső tartalékokkal rendelkezik (foghíjtelkek, lehetséges tömbfeltárások).

Figyelembe véve a településen tapasztalható kis számú építkezést illetve felújítást, a város beépítetlen telkei több évi tartalékot jelentenek.

JÖVŐKÉP

Medgyesegyháza alapvetően mezőgazdasági jellegű település, kiváló termőhelyi adottságokkal. Lakossága életében a múltban és a jelenben is fontos szerepet töltött be a mezőgazdaság, így város gazdálkodóinak elsődleges feladata ezt megfelelő módon kiaknázni, (de nem kihasználni), és a természet eme életet adó tulajdonságait az utánunk jövő generáció számára is biztosítani!

A mezőgazdaság mindig is több volt, mint egyszerű árutermelő ágazat. Az élelmiszerek és nyersanyagok előállításán túl egyéb feladatokat is ellátott, tájat, élővilágot, talajt, vizet, környezetet is „termelt”, és munkát, életcélokat, megélhetést adott a vidék embere számára... a harmadik évezred nagy kihívásának, ... csak akkor tudunk megfelelni, ha a földet nem csupán termelő eszköznek, hanem létünk alapjának, a vidéki térségeket pedig nemcsak termelési, hanem társadalmi és biológiai lélettérnek tekintjük. (Ágyán József - Ónodi Gábor - Podmaniczky László: Fenntartható mezőgazdaság, élő vidék)

A település és határa kisvárosi arculatának megőrzése a természeti és művi (épített) környezet alakítása során elengedhetetlen. Az egységes kisvárosi, minőségi lakókörnyezetet kell, hogy tükrözzön, a hagyományos beépítések és lakóházak megőrzése, a korszerű telekalakítások, rentábilis beépítések. A tágabb természeti környezetben a táj kulturális, természeti és környezeti értékének további fenntartása, a tájsebek (illegális szemétkerakók, erdősávok) helyének rehabilitációja szükséges.

„A tervezés során fel kell kelteni a lakosság érdeklődését saját környezetének rendezése iránt...meg kell őrizni és a fejlesztések során figyelembe kell venni a települések hagyományos értékeit, mert ezek őrzik a falu színes kultúráját, egyedi jellegét és identitását.” (Tóth Zoltán: Fenntartható élhető települési környezetünk)

A terület- és településfejlesztés, illetve a környezetvédelem céljai sok közös törekvésben megjelenhetnek, de vannak olyan kérdések, ahol gyakran jelentős érdekütközések fordulnak elő. A terület- és településfejlesztés és a környezetvédelem legjellemzőbb ütközőterületei a következők:

- Munkahelyteremtés - környezetállapot romlás.

A fejlesztések nem eredményezik szükségszerűen a környezeti állapot romlását. A probléma akkor jelentkezik élesen, ha a környezeti szempontokat alárendelik a mindenáron való

munkahelyteremtés kényszerének.

- Infrastruktúra bővítés igénye - környezetállapot romlás.

Az elmúlt évtizedek elmaradott infrastruktúrájának fejlesztése (például úthálózat, szennyvízcsatornahálózat) fontos feladat. A fentebb említettekhez hasonlóan azonban fontos, hogy a környezeti szempontokat ne rendeljék alá a mindenáron való infrastruktúrafejlesztésnek.

Ahhoz, hogy a település megtartó ereje megmaradjon és erősödhesen a jövőben kívánatos a települések közötti informatikai együttműködés teljes körűvé alakítása. A lakások többsége összkomfortossá, a kommunális szolgáltatások teljes körűvé váljanak. Az Európai Unióba történt integráció úgy a lakossági, mint a vállalkozói szférában, teljes körűen kiaknázható legyen.

A jövő fejlődésének meghatározója, de eredménye is, a helyi, kisvárosi társadalom megerősödése. A települési identitás, a kezdeményezőkézség változása a fejlesztési folyamatok elindítója és végcélja is. A civil szerveződések számának, ill. saját területükön hatékonyságának növekedése erősíti a közösséget, valamint elősegíti az újonnan betelepülők helyi beilleszkedését.

„A kistérség fenntartható fejlődésének elengedhetetlen feltétele az ott élő emberek jó színvonalú megélhetésének biztosítása. Ehhez pedig szükség van a kistérségben létrehozott termékek turisztikai vagy akár agrár kézműves áruk piacokon való elhelyezésével. Foglalkozni kell a vidéki társadalmat érintő minden területtel: a kultúrával, sporttal, oktatással, az idősök problémáival, szociális gondokkal, stb.” (Enyegi Tibor. Kísérlet a fenntartható tájhasznosításra: a Sokoró Ökológiai Park Alapítvány tevékenysége)

Kívánatos, hogy a jövőben a térség gazdaságára legyen jellemző a termékpályás szövetkezéseken alapuló agrártermelés, a kis-középzemmi élelmiszergazdaság, a biotermelés és feldolgozás, a háttérpári és alternatív jövedelemszerző szolgáltatások széles köre, a helyi-térségi intézményrendszer kiegészülésére alapozott önerős helyi fejlesztések.

„A fő kérdés, tőke hiányában, hogyan lehet fejleszteni? Úgy tűnik, ha a helyi közösség elfogadja a külső tőkét kiszolgáltatottá válik. A helyi lakos a külső tőketulajdonos bémunkása lesz saját hazájában, a saját erőforrásait és lehetőségeit más aknázza ki. A gazdasági előrelépés feltétele, hogy ne bémunkásokat, hanem tőketulajdonosokat hozzunk létre. S ha nincs helyi tőke, akkor azt lépésről lépésre ki kell alakítani...A helyi erőforrások felfedezéséhez jó szem kell, intellektuális befektetésekre, s nem tőkére van szükség.” (Gyulai István: Gömörszőlős, a szerves kultúra szigete)

A helyi gazdasági palettának meghatározó szegmense az Önkormányzat gazdálkodása és

pénzügyi helyzete. Az üzemeltetett intézményrendszer működését biztosító bevételek összetevői arányában (helyi bevételek, állami normatív jellegű támogatások, pályázatok útján megszerezhető pénzeszközök) pályázatok útján megszerezhető pénzeszközök támogatások részaránya nőnövekedése tekintettel az országos (EU-s) vidékfejlesztési politika változására a jövőre nézve bizonytalan. A helyi bevételek csak a helyi gazdaság megerősödése után nőhetnek, míg a fejlesztések továbbra is csaknem kizárólag pályázatok útján valósulhatnak meg (pl. belterületi utak felújítása, építése). Az önkormányzati gazdálkodás elsősorban koordináló, segítő szerepet tölthet be a város gazdasági életében, stabil pénzügyi helyzetével és döntéseivel vehet részt a gazdaságfejlesztésben.

Medgyesegyháza jövője a mezőgazdaság fenntartható fejlődésén múlik legnagyobb részben ez teremti meg a város további fejlődésének az alapjait. Hosszútávon kívánatos, hogy Medgyesegyháza maradjon egy a mezőgazdasági adottságait ésszerűen hasznosító (és nem kihasználó) agrárközösség. A város távlati célja kell legyen, a gyökeresen átalakuló, a fenntartható fejlődés követelményeinek megfelelő, a piac igényeihez alkalmazkodó, Eu - kompatibilis agrárstruktúra kialakítása.

Mikrotérségi központként fejlődése jelentősen befolyásolhatja a mikrotérségbe tartozó további települések sorsát. Figyelembe kell azonban venni, hogy önmagában egy település vezető szerepe nem garantálja a közvetlen környezete felemelkedését, a lehetőségek leghatékonyabb kihasználása érdekében mindig közös összefogásra van szükség.

CÉLOK

FEJLESZTÉSI CÉLOK, LEHETSÉGES FEJLESZTÉSI IRÁNYOK

E fejezetben kerülnek megfogalmazásra azok a településfejlesztési célok és feladatok, melyek megvalósulása az előbbieken megfogalmazott jövőkép bekövetkezéséhez elvisz.

REGIONÁLIS, TÉRSÉGI KAPCSOLATOK

Az Európai Unióban a térségi, kistérségi együttműködések alapuló, több település összefogásával létrejövő, illetőleg egymás programjaihoz kapcsolódó projektek többszörös előnyt élveznek. A benyújtható pályázatok, az elnyerhető pénzek jelentős hányada térségi projektekre vonatkozik. Ezért a csatlakozásunk óta többszörösére nőtt egy-egy kistérségi, mikrotérségi társulás szerepe, a társulás munkájába való bekapcsolódás. Medgyesegyháza város

többszörösen is a határon lévő település (országhatár, megyehatár, kistérségi határ,) ebből többszörös előnyt kovácsolhat. Jól felépített, kialakított kapcsolataival nemcsak a jelenlegi kapcsolat Dél - Békési kistérségi társulás programjaiba kell, hogy aktívabban bekapcsolódjon és az együttműködés lehetőségeit megtalálja, hanem a szomszédostelepülésekkel karöltve közös programokat kell kidolgozzanak.

A kistérségi kapcsolatok nem csak a közös pénzszerzés, működés, de tapasztalatátadás, információcsere szempontjából is jelentősek. Az elkövetkezendő években a partnerséget jól értelmező, és együttműködésre kész települések a többiekhez képest jelentős előnyhöz jutnak.

A város infrastrukturális ellátottsága, szolgáltatásai révén a környező települések körében mikroregionális központként funkcionál. A város eme szerepkörének erősítése a jövőben mindenképp kívánatos.

Mivel a kistérség és Medgyesegyháza is Békés megye, valamint ország határán helyezkedik el (Arad 45 km), erősíteni kell a határokon átívelő együttműködések és kapcsolatokat.

Tennivalók:

- Jelenlegi kistérségi társulásokkal a kapcsolat megerősítése
- További partneri kapcsolatok kiépítése
- Mikroregionális központi szerepének erősítése
- Mikrotérségi, kistérségi projektekhez való kapcsolódás jelen koncepcióban foglalt tervekkel is
- Új projektek kimunkálása és megvalósítása, közös pályázatok kidolgozása és benyújtása
- Megyén túlmutató kapcsolatok, együttműködések
- Határon túli kapcsolatok, együttműködések erősítése

NÉPESSÉG, DEMOGRÁFIA

A vizsgálatból kitűnik, hogy a településen a csökkenő természetes szaporulat ellenére, a vándorlási különbözet pozitív volta miatt a népességszám csupán minimális csökkenést mutat. Az elkövetkezendőkben a fő cél a népességfogyás elkerülése, valamint a természetes születésszám növelésével, a népesség stabilitásának biztosítása.

A város legfőbb problémája, hogy a helyi fiatalság, tanult értelmiség soraiból egyre többen értékesítették ingatlanjaikat és költöztek jobb munkalehetőséget nyújtó településre, elsősorban Budapestre, környező városokba, külföldre.

A következő évek feladata a gazdaság (beleértve a terciér ágazatot is) olyan mértékű élénkítése, hogy az megfelelő munkahely-alternatívaként jelentkezzen a helyi fiatalok számára. A születésszám csökkenésének és a helyi lakosok elvándorlásának megállítását - esetleges pozitív irányba történő elmozdulását - jelentősen befolyásolná, ha az önkormányzat a tulajdonában lévő telkeket a helyben maradó fiatalok számára kedvezményesen értékesítené.

Amennyiben azonban mégiscsak tovább folytatódik a nyugdíjas korúak arányának növekedése az a jövőben *további* szociális ellátási feladatokat jelent az önkormányzat számára.

Oktatás, szociális ellátás, szociálpolitika

Az idősebb korosztály számára a szociális ellátási rendszer további szélesítésére van szükség. Felmerült igény Idősek Otthona további bővítésére, illetőleg a házigondozó hálózat bővítésére. Ennek igényfelmérését a népesség összetételének változásával folyamatosan el kell végezni, s a szükséges időpontban beavatkozni.

Tennivalók:

- Elvándorlások számának csökkentése
- Népesség stabilitásának megteremtése
- Fiatalok településen tartása
- Fiatal értelmiség és a gazdálkodni vágyó családok településen tartása, településre vonzása
- Gazdaság megerősítése, munkahelyteremtés (feldolgozó ipar, terciér ágazat)
- Terciér ágazat erősítése: üdüléshez, idegenforgalomhoz kapcsolódó szolgáltatási szféra, - mint potenciális munkahely - megteremtése
- Infrastrukturális, ellátási, szociális, életkörülményt javító intézkedések, beruházások a településen (útépítés, vízvezetés)
- Iskola, óvoda működésének fenntartása
- Szociális ellátási rendszer további fejlesztése
- Társadalomépítés
- Helyi identitástudat erősítése, aktivitás bővítése
- A már meglévő intézmények (iskola, óvoda egészségház, művelődési ház, könyvtár, gyógyszertár) folyamatos karban tartása, lehetőség szerinti fejlesztése, valamint szükség esetén bővítésük

TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK, TÁJI ADOTTSÁGOK

Medgyesegyháza természeti és táji adottságai kiváló helyszínei a mezőgazdasági termelésnek.

Minden gazdálkodónak kötelessége hogy a város termőterületeit és természeti értékeit egyaránt megőrizze eredeti állapotukban az utánunk következő generációk számára! Medgyesegyháza fejlesztésével kapcsolatban minden döntést úgy kell meghozni, hogy azzal a település legnagyobb tőkéje, azaz természeti környezete ne sérüljön.

A következő évek legfontosabb célja és feladata az értékes természeti és mezőgazdasági területek állapotának megőrzése, az ésszerű terület és tájhasználat kialakítása és erősítése.

Ennek érdekében meg kell akadályozni a további környezetszennyezéseket! Az eddigi szennyező források kibocsátását (pl.: lakossági fűtő berendezések szilárd tüzelő anyaggal történő üzemeltetése, illegális hulladéklerakók) lehetőség szerint minél előbb beszüntetni és a szennyezett területeken maradéktalanul elvégezni a környezeti kármentesítést.

Vízgazdálkodás, vizek védelme

A vízminőség-védelem alapvető célja, egyrészt a felszíni és felszín alatti vízkészletek, mint a létfenntartáshoz és a gazdasági tevékenységekhez fontos környezeti erőforrásnak a megőrzése, másrészt az élővizeknek, mint az ember természeti környezetének, és a táj jellegét meghatározó tényezőnek a megőrzése, fenntartható használatának biztosítása. Ennek érdekében fontos a felszíni vízfolyások és a talajvízkészletek minőségi jellemzőinek javítása, az aktuális és potenciális szennyezőforrások számának és az általuk kibocsátott szennyezőanyagok mennyiségének csökkentésével.

A megye ivóvízellátásában meghatározó a Maros- hordalékkúp felszín alatti vízkészlete (a *korábban kiépített regionális rendszeren keresztül innen kerül ellátásra a megye lakosságának háromnegyede*), amely négy koncentrált vízbázisra épül. Ennek egyike a Medgyesegyháza - Medgyesbodzás vízbázisa. E jelentős felszín alatti vízkészlet megőrzése és védelmi érdekében már történtek intézkedések az ún. "arzenes" program keretében, de ezek folytatása és befejezése a jövő egyik fontos és sürgető feladata.

A település lakossága a takarékos vízhasználattal járulhat hozzá a fenntartható vízhasznosítás kialakításához.

Tennivalók

- Ivóvízbázis védelme
- Csökkenteni kell az ivóvízkészlet más célú felhasználását
- Meg kell szüntetni az engedély nélküli kutak fúrását
- Mérsékelni kell a rétegvizek elszennyeződését

- Pontszerű szennyező források felderítése és felszámolása
- Potenciális és tényleges szennyezőforrások felmérése
- A tényleges szennyezéseket fel kell számolni
- A potenciális szennyezőforrások esetében a hatósági előírások betartását rendszeresen ellenőrizni kell
- A károkozókat felelőségre kell vonni
- A talajvizek nitráttelhelésének csökkentése
- El kell érni, hogy a vezetékes vizet csak olyan célokra használják, amelyeknél szükséges az ivóvíz-minőség, öntözési és egyéb célokra pedig használjanak gyengébb minőségű, például fűrt talajvíz-kutakból származó vizet. Ehhez megfelelő szintű oktatásra, tájékoztatásra, tanácsadásra, ösztönző rendszerre stb. van szükség. Az önkormányzat egyes részfeladatokban (például tájékoztatás) koordináló szerepet tölthet be
- Mindezen feladatok eredményes megvalósítása érdekében elengedhetetlen a környező településekkel történő szoros együttműködés. Az ivóvízbázis védelme a térség településeinek összehangolt munkájával valósítható meg.
- A környezetbiztonsághoz tartozik a felszíni vizek minősége is, amit meghatároznak a vízgyűjtő területen folytatott tevékenységek, és mivel a folyók vízgyűjtő területének jelentős része Romániában van, ezért a vízminőségi katasztrófhelyzetek megelőzése érdekében határon átívelő együttműködésre van szükség.

Tájhasználat, mezőgazdaság

A térségben a legfontosabb, majdnem egyedüli természeti potenciál a talajtakaró, melynek ésszerű használata és védelme az agrárfejlődés nélkülözhetetlen feltétele, ennek azonban a jelenlegi hasznosítás térségi szinten nem felel meg. A területek minősége országos összehasonlításban kiválónak tekinthető (30-40 AK/ha)

Mivel a város alapvetően mezőgazdasági jellegű, egyik legfontosabb feladatunk a termőföld adottságainak megőrzése, az ésszerű tájhasználat és tájgazdálkodás kialakítása és elterjesztése. Elsődleges feladat, a jó földrajzi adottságokra alapozott növénytermesztési és állattenyésztési kultúrák fenntartható és alkalmazkodó fejlesztése. Mindez egy olyan területhasználati rendszer kialakításával érhető el, amely egyrészt a természeti adottságokon alapul, másrészt a termelés hosszú távú fenntartása érdekében figyelembe veszi a környezet-, táj- és természetvédelmi követelményeket.

A Békés Megyei Földhivatal a termőföldről szóló 1994. évi LV. törvényben foglaltak alapján

felhívta a figyelmet arra, hogy a termőföld beépítésre szánt területté (lakó, vegyes, gazdasági, üdülő és különleges) és beépítésre nem szánt területté (közlekedési és közműterület, zöldterület, erdőterület, mezőgazdasági terület és vízgazdálkodási terület) való sorolásakor a földvédelmi rendelkezéseket be kell tartani, az igénybevételt az indokolt szükségletnek megfelelő legkisebb területre kell kijelölni. A termőföld csak különösen indokolt esetben -helyhez kötött beruházás céljára- vehető igénybe.

A Békés Megyei Területrendezési Terv a fentieknél szigorúbb előírásokat tartalmaz a területre. A kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezetére vonatkozóan a következő szabályokat mondja ki:

- Az övezetben kiváló adottságú földterület beépítésre szánt területté nem jelölhető ki.*
- Kiváló adottságú szántóterület belterületbe csak a jelenlegi belterülethez kapcsolódva vonható, ezek beépítésre szánt területté csak mezőgazdasági termeléssel, feldolgozással, szolgáltatással és kereskedelemmel összefüggő céllal minősíthetők*
- Ezeken a területeken elő kell segíteni az agrár-térszerkezetet előnyösen formáló fasorok, erdőrészek telepítését.*
- Kiváló termőhelyi adottságú területeken meg kell akadályozni a talaj fizikai, kémiai és biológiai degradációját.*

A termőföld a település legfontosabb természeti erőforrása, így termőképességének megőrzése kiemelkedő jelentőségű. Ezért a talajkészlet minőségének megőrzése, javítása, valamint a talajok ésszerű hasznosítása a fenntartható agrárfejlődés kialakításának nélkülözhetetlen feltétele. A talajokat érintő fizikai és kémiai romlás azonban, bár eltérő mértékben, de megfigyelhető.

A korábbi nagytáblás művelés, a gyepek feltörése, esetenként az erdősávok megszüntetése, stb. nagymértékben hozzájárult a talajdegradáció és az elszennyeződés megjelenéséhez. A talajok szervesanyag tartalmának csökkenését eredményezte a szervesstrágyázás elmaradása, a szakértelem hiánya, vagy gyakran a nem megfelelő gépieszközök használatára visszavezethető helytelen, vagy túlművelés, és a mélyművelés elmaradása.

Szakszerű földhasználat és földvédelem megvalósítása igényli a korábban feltört gyepek visszagyepesítését, a gyenge minőségű szántóterületek erdősítését, erdősávok telepítését; szakszerű talajművelést, tápanyag-utánpótlást, növényvédelmet és vízgazdálkodást. Meg kell oldani a talajjavítást, meliorációs létesítmények üzemképességének fenntartását.

Az integrált földhasználati rendszer alapelve szerint a termőterületet mindenütt arra és olyan intenzitással kell hasznosítani, amire az a legalkalmasabb, illetve amit károsodás nélkül képes elviselni. Ennek az elvnek megfelelően a mezőgazdasági területeken a környezeti és természeti adottságok figyelembevételével, de termelésfejlesztési szempontból is a földhasználatot át kell

alakítani. Jó talajú területeken belterjes (intenzív, high input) termelési célú földhasználat lehetséges (a tájgazdálkodás szempontjait figyelembe véve). A mezőgazdasági területeken a termőhelyi adottságok fokozottabb érvényesítésével erősíteni kell a termelésben a minőséget és a tájjelleget, és a legkedvezőbb adottságú területeken profitorientált mezőgazdasági termelést kell, illetve lehet folytatni, a jelenleginél intenzívebb szinten, esetleg az egyedi termékek termelését kell preferálni (pl. vetőmag, ipari növények termesztése, kertészeti növények, stb.) a földvédelem fokozottabb érvényesítésével.

A terület másik részén, a mezőgazdasági termelésre kedvezőtlen természeti adottságú területeken külterjes (extenzív, low input) termelési célú földhasználatot lehet alkalmazni. A mezőgazdaság helyzete és fejlesztési lehetőségeinél mélyebb fekvésű, gyengébb termőképességű részeken a gyepegzálkodás és az extenzív állattenyésztés irányába kell „elmozdulni”, ami a földvédelmet is szolgálja.

A földvédelem erősen kapcsolódik a környezetvédelemmel. A mezőgazdasági földterületen a meglévő művelési ágak megváltoztatásával, de a természeti adottságok, a vízfelületek és a művelési ág változások nyomán növekvő pusztás- és erdős területek bevonása az idegenforgalmi kínálatba a kisvárosi és tanyasi háttérre alapozva oldhatók meg.

Tennivalók

- Optimális területhasználati struktúra kialakítása
- Ökológiai szempontok és a fenntartható területhasználati rendszerek kialakítása, és elterjesztése
- Ún. természetközeli mezőgazdálkodási módszerek, valamint természetkímélő technológiák alkalmazása
- Belvízkárok megelőzése
- Defláció csökkentése
- Biotóp-hálózat fejlesztése
- Feltört gyepterületek visszagyepesítése
- Növényvédelmi előírások betartása
- Növénytermesztés feltételeinek javítása, diverzitásának fokozása
- Állatfajok és tartástechnológiák diverzifikációja
- Vetésforgók alkalmazása
- A talajerózió mérséklése
- Tápanyag-gazdálkodás hatékonyabbá tétele
- A humusztartalom további csökkenésének megakadályozása
- Nagyobb figyelmet kell fordítani a szerves anyagok pótlására,

- Háztaji és üzemi állattartás során keletkező trágya megfelelő módon és időben történő kijuttatása
- Növelni kell a rendszeres talajvizsgálatba bevont területek nagyságát
- A talajerózióveszélyes és belvív-veszélyes területek intenzív szántóin a fenntartható területhasználat biztosítása érdekében indokolt a gyepesítés és az erdősítés
- A fizikai degradációs folyamatok egy része (például tömörödés, szerkezeti elemek szétesése) ellen hatásosan lehet védekezni a művelés módjának és idejének megfelelő megválasztásával, (vagyis az egyszerű odafigyeléssel is)
- A jó minőségű termőtalajjal borított területek más irányú hasznosítását, esetleges beépítését ésszerű korlátok között szükséges tartani
- A nagy kiterjedésű, összefüggő szántóföldek közötti mezővédő erdősávok létesítése
- A természetszerű erdők arányának jelentős növelése
- Az akácok és nemesnyárasok őshonos fafajokkal történő helyettesítése
- Fenntartható használat és gazdálkodás biztosítása valamennyi erdőben, (ökológiai értelemben vett gazdálkodási rendszert és a biológiai sokféleség védelmét jelenti)
- A művelési ágváltoztatások (igénybe vehetők a Nemzeti Agrárkörnyezetvédelmi Program támogatásai)
- Részvétel az Agrár-környezetgazdálkodási alapprogramban
- Ökológiai kapcsolatok biztosítása
- Agrártermelés műszaki hátterének erősítése
- Mezőgazdasági termékek feldolgozottsági fokának növelése
- Mezőgazdasági termelés szervezeti és piaci feltételeinek javítása

Levegőtisztaság

A már említett fátlanság okán fellépő porviharoktól nem csak a mezőgazdasági termelés színhelye szenvedett károkat, hanem az emberi környezet is egyre kevésbé alkalmas az ott tartózkodásra. Dél - Békésben az országos átlagtól nagyobb számban jelentkeznek a légúti megbetegedések. A levegőminőséggel kapcsolatos legfontosabb feladat a jó levegőminőségi állapot fenntartása, esetleg további javítása. Ennek érdekében elsősorban a mezőgazdasági eredetű porszennyezést, a lakossági fűtésből eredő szennyezést, valamint a levegő biológiai eredetű terhelését szükséges csökkenteni.

Tennivalók

- A lakossági fűtésből származó emissziók csökkentése
- A gázvezeték-hálózatra rácsatlakozók arányának növelése

- A mezőgazdasági eredetű porszennyezés csökkentése
- A településperemi zónában véderdők telepítése

A nagy kiterjedésű, összefüggő szántóföldek közötti mezővédő erdősávok létesítése

Az üzemi állattartásból eredő bűzszenyezés csökkentése A fokozottan allergén parlagfű pollenek számának csökkentésére A megelőzés elvének szellemében a jövőben a kis energiaigényű, korszerű technológiák telepítését kell előnyben részesíteni, illetve engedélyezni Önkormányzati utak portalanítása

Természet és tájvédelem

A természetvédelem célja az országos és helyi védelemre érdemes természeti értékek feltárása, megőrzése és bemutatása, valamint a természeti folyamatok zavartalan működésének biztosítása. Az ökológiai kapcsolatok működése érdekében növelni kell a természetszerű élőhelyek területi kiterjedését, ami a táj esztétikai értékének növeléséhez is hozzájárulhat.

A települési környezet védelmének fontos eszközei a környezetvédelmi vonatkozású rendeletek, amelyek fontos szerepet játszhatnak a meglévő környezeti konfliktusok kezelésében és az új környezeti problémák megelőzésében. Ezért a meglévő helyi rendeletek kibővítésével és egységes keretbe foglalásával javasolt egy olyan környezetvédelmi rendelet összeállítása és hatályba helyezése, amely foglalkozik az összes környezeti elemre és önállóan ható tényezőre vonatkozó előírásokkal. A rendeletet folyamatosan felül kell vizsgálni, s az újabb környezetvédelmi jogszabályi előírások figyelembevételével végezni a megfelelő módosításokat.

Extenzív, alacsony eszközigenyű termelésre kell törekedni azokon a területeken, ahol a termelés a természeti adottságok és viszonyok következtében csupán szerény mértékű jövedelmezőséget biztosít. E területeken való gazdálkodás jövedelemkiegészítő állami támogatással fenntartható, de támogatás nélkül nem lenne életképes. Itt őshonos állatok tartásának felújítása javasolható.

A környezetvédelmi célú fejlesztések pénzügyi alapjainak megteremtésében nagy segítséget jelenthet a települési környezetvédelmi alap létrehozása. Az alap bevételeit a települési önkormányzat által jogerősen kiszabott környezetvédelmi bírság teljes összege, a területi környezetvédelmi hatóság által a települési önkormányzat területén jogerősen kiszabott környezetvédelmi bírságok összegének százaléka, a környezetterhelési díjak és az igénybevételei járulékok külön törvényben meghatározott része, valamint a települési önkormányzat bevételeinek környezetvédelmi célokra elkülönített összege képezi. Létrehozása többlet bevétel mivel ha az önkormányzat nem hoz létre környezetvédelmi alapot, a környezetvédelmi hatóság által kiszabott bírságok összegének harminc százaléka nem illeti meg. Az önkormányzati

környezetvédelmi alap bevételeinek használatával kapcsolatos egyetlen kikötés, hogy azt környezetvédelmi feladatok megvalósítására kell elkölteni.

Tennivalók

- A természetszerű erdők arányának jelentős növelése,
- Az akácosok és nemesnyárasok őshonos fafajokkal történő helyettesítése
- Fenntartható erdőgazdálkodás biztosítása valamennyi erdőben, (ökológiai értelemben vett gazdálkodási rendszert és a biológiai sokféleség védelmét jelenti)
- Ún. természetközeli mező és erdőgazdálkodási módszerek, valamint természetkímélő technológiákat alkalmazása
- Művelésbe vont gyepterületek visszagyepesítése
- Gondoskodni kell a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény által védett „természeti területek” fenntartásáról
- A gazdálkodás során a jövőben fokozott figyelemmel kell lenni ezekre a szántóföldek közé ékelődő, kis területű, természetszerű élőhelyekre (vizenyős mélyedések nádas-gyékényes foltjai, bokorsorok stb.)
- Az élővilág sokféleségének megőrzése
- Ökológiai szempontok és a fenntartható terület és tájhasználati rendszerek kialakítása és terjesztése
- Az ökológiai kapcsolatok biztosítása
- Térségi feladat a Kis - Sárréten elhelyezkedő természetszerű élőhelyek megőrzése, ökológiai állapotuk javítása, mivel ezek ökológiai folyosóként kiemelkedő szerepet töltenek be.
- Az ökológiai folyosó állapotának javítására, elsősorban a vízfolyás menti növényzeti sávok kiegészítése, folyamatossá tétele, mivel ez esetben a folyosó eredményesebben töltheti be szerepét
- Az ökológiai hálózat elemei esetében a zavaró hatások kiiktatására is szükség van. Ez elsősorban azoknál az ökológiai foltoknál és folyosóknál elengedhetetlen, amelyeket szinte tökéletesen körülölelnek az intenzív szántók. Ezeken a helyeken az értékes tájelemek állapotának megőrzését segítené elő az agrokemikáliák használatának korlátozása
- A természeti és kultúrtörténeti értékek bemutatására
- Ki kell építeni az ezt lehetővé tevő infrastrukturális létesítményeket (tájékoztató táblák stb.), ezt a célt szolgálhatja a település vagy településcsoport természeti értékeit bemutató kiadvány

ÉPÍTETT KÖRNYEZET, MŰVI KÖRNYEZET, ÉPÍTETT ÉRTÉKEK VÉDELME

A települési és épített környezet további fejlesztésének célja és feladata egy kedvező környezeti állapotjellemzőkkel rendelkező, kevés környezeti stresszhatást eredményező települési környezet kialakítása és fenntartása, amely a település lakosainak kellemes életfeltételeket biztosít, valamint turisztikai szempontból pedig jelentős vonzerővel bír.

A település intézményeinek folyamatos karbantartása és lehetőség szerinti fejlesztésük elengedhetetlen.

A település jelenlegi szerkezete a védendő megtartandó.

Az épített környezet védelmében a következő évek feladata a mennyiségi fejlesztés helyett a minőségi fejlesztést előtérben tartani. Az esetlegesen felmerülő beépítési igényeket, a jelenlegi belterületi foghíjtelkeken kell elsősorban kielégíteni.

A jelenlegi rendezett településkép fenntartása, és további fejlesztése szükséges. A településközpont építészetileg a környezetéhez méltó módon rendezendő.

Mindezen feladatok megvalósítása magas fokú egyéni és közösségi együttműködést kíván, amelyben az Önkormányzat elsősorban szervező és szemléletformáló szerepet tölt be. A feladatok megvalósításában kezdeményező szerepet játszhatnak a közösség azon tagjai, akik tevékenységük révén közvetlenül érdekeltek a kedvező települési imázs kialakításában (például a vendéglátással foglalkozók).

Tennivalók

- Településszerkezet védelme
- Településközpont építészeti rendezése
- Önkormányzati tulajdonú intézmények fenntartása, felújítása, további fejlesztésük
- A település lakói, elsősorban az iskolások sportolási lehetőségeinek javítása
- A helyi lakosság életminőségének javítása valamint az ide látogatók által a településről kialakított képnek a javítása
- Zöldterületek fenntartása, fejlesztése,
- A telephelyeket csak ott szabad engedélyezni, ahol a környező lakosság számára nem jelentenek sem tényleges, sem potenciális veszélyt, s a környezetet nem zavarják.
- A lakóházak és a közintézmények esetében egyaránt törekedni kell az energia hatékony és takarékos felhasználására (pl. házak utólagos

- hőszigetelése, alternatív energiatermelés).
- A leromlott állapotú lakóépületek felújítása
 - Minimálisan állagmegóvási munkálatok elvégzése javasolt
 - Az építészeti örökség megőrzése érdekében javasolt sort keríteni az épített környezet értékes elemeinek helyi védetté nyilvánítására, valamint a védetté nyilvánított építészeti értékekkel kapcsolatos előírások megfogalmazására (például hagyományörző felújítás során alkalmazható építő- tetőfedők, vakolatok anyaga és színe, kerítés anyaga)
 - Véderdősáv telepítési program készítése

INFRASTRUKTÚRA

Közlekedés

Ahhoz, hogy a település hosszútávon életképes maradjon mindenképp javítani szükséges a térségi közlekedési hálózatot, valamint a város közlekedési kapcsolatait!

A településre részlegesen a gyalogos utak hiánya, illetve a meglévők rossz állapota. Ezért célszerű lenne elkészíttetni egy a települést behálózó gyalogúthálózat tervét.

Cél a kerékpáros turista forgalom településre való bevezetése. A települési kerékpárutat úgy kell kijelölni, hogy az mind a helyi közlekedés, mind a településre érkező turistaforgalom számára megfelelő útvonalon haladjon.

A település belső utcahálózatának 20 %-a burkolatlan, illetve sok utca burkolata rossz állapotban van. A közeljövőben célszerű a város utcáinak 100 %-át szilárd burkolattal ellátni, illetve a rossz állapotúakat felújítani.

A Békés Megyei Területrendezési Terv közúthálózat fejlesztési tervének több része is érinti Medgyesegyházát, ezért e tervek részét képezik jelen településfejlesztési koncepciónak is. (lásd: intézkedési javaslatok)

Tennivalók

- A meglévő térségi kapcsolatokon túl a regionális úthálózat fejlesztése
- A meglévő útvonalak folyamatos karbantartása, tisztítása, ill. felújítása
- Portalanított utak építése a meglévő földutak helyett, lakossági útépitésekkel
- A külterületi földutak folyamatos karbantartása
- Kerékpárutak építése
- A forgalom akadálymentes áramlására, a balesetveszély és a környezeti hatások csökkentésére forgalmi rendszabályok (tilalmak, sebességkorlátozás) bevezetése.
- Nagy átmenő forgalom csillapítása,

- Tömegközlekedési lehetőségek javítása
- Gyalogutak, járdák kijelölése és fejlesztése

Közműellátás, környezetvédelem

A település hosszútávú céljai között kell szerepeljen a település összközművesítése, valamint a kiépült és majdan kiépülő közművek rácsatlakozásainak elősegítése és ösztönzése!

A kiépített csatornahálózatra való folyamatos rákötések támogatandók.

A kiépített gázhálózatra való folyamatos rákötések támogatandók, hogy a jelenlegi fűtési mód korszerűbb rendszerre váltható legyen.

Tennivalók

- Szennyezőforrások felszámolása a felszíni vízfolyások és állóvizek védőzónájában
- A tényleges és potenciális szennyezőforrások felmérése és felszámolása
- Szennyvízgyűjtő aknák műszaki állapotának felülvizsgálata,
- A településen keletkező szennyvizek az Önkormányzatnak közszolgáltatás keretében kell megoldania (elszállítását - a hulladékgazdálkodási törvény előírásainak megfelelően)
- A települési folyékony hulladék kezelésének környezetvédelmi szempontból elfogadható módon történő megoldása
- Új mezőgazdasági és ipari üzemek, épületek esetében csak a környezetvédelmi előírásoknak megfelelő szennyvizkezelő megoldások engedélyezhetők, s ezek alkalmazását fokozottabban kell ellenőrizni
- Gázhálózati rákötések számának növelése
- Folyamatosan gondoskodni szükséges a belterületi esővíz-elvezető csatorna- és árokrendszer karbantartásáról, tisztításáról

- Egészséges ivóvíz folyamatos biztosítása a lakosság számára. *(Jelenleg a hálózatba kerülő vízzel előfordultak minőségi problémák, ami rövidtávon is elfogadhatatlan).*
- A lakossági szemléletformálás érdekében fontos feladat az energiatakarékossággal kapcsolatos ismeretek népszerűsítése, terjesztése, bemutatása, (lakossági fórumokon , szórólapokon)
- Az energia megtakarítást eredményező beruházásokra pályázati támogatást lehet szerezni, amely lehetőségekről a lakosságot is tájékoztatni kell.

Hulladékgazdálkodás

A települési szilárd hulladék közszolgáltatás keretében történő gyűjtését az Tappe Hulladékgazdálkodási Kft. végzi

A hulladékgazdálkodás során törekedni kell arra, hogy a termelés és fogyasztás során minél kevesebb hulladék keletkezzen. A keletkezett hulladék elhelyezését és ártalmatlanítását úgy kell megoldani, hogy ne veszélyeztesse a környezeti elemek (talaj, felszíni és felszín alatti vizek, élővilág stb.) minőségét, s a táj esztétikai adottságait se befolyásolja negatívan.

A város gazdálkodó nagy mennyiségben használnak fel műanyag fóliákat, ennek következtében évről évre rengeteg nehezen lebomló műanyag hulladék keletkezik, melynek tárolása, újrahasznosítása nehézségekbe ütközik, a szervezett gyűjtést nem veszi figyelembe a gazdálkodók egy része.

Tennivalók

- Műszaki védelem nélküli korszerűtlen illegális hulladéklerakó kialakulásának megakadályozása
- A kommunális hulladékok szerves anyag tartalmának csökkentése komposztálással
- A keletkező nagy mennyiségű hulladék fólia megfelelő elhelyezése, újrahasznosítási lehetőséginek vizsgálata
- Országos szinten fontos feladat a települési szilárd hulladék szelektív gyűjtésének elterjedése
- A szelektív gyűjtéshez szükséges infrastruktúra és a begyűjtött hulladékok feldolgozására alkalmas háttérpar megteremtése, ami nem települési léptékű feladat
- Országos probléma, hogy a kommunális hulladék közé gyakran veszélyes hulladékok (pl. szárazelemek, festékek, akkumulátorok, gyógyszerek). Ezeknek a háztartási

veszélyes hulladékoknak a szelektív gyűjtését mindenképpen meg kell oldani.

- Javasolt létrehozni egy hulladékudvar, ahová a háztartási veszélyes hulladékok elhelyezhetők. A hulladékudvar eredményes működésének feltétele, hogy a „lakossághoz minél közelebb” legyen elhelyezve, ugyanakkor a veszélyes hulladékok biztonságos átmeneti tárolását is meg kell oldani (aljazatszigetelés, kerítés stb.). Egyes összetevők begyűjtését továbbra is szervezett akciók keretében szükséges végrehajtani, amelyeket a hulladékgyűjtő közszolgáltatást végző céggel közösen továbbra is javasolt megszervezni.
- A keletkező szennyvíziszapok környezetkímélő elhelyezése

A környezetbiztonság és környezet tudat

Elsődleges cél a lakosság és környezetbiztonságát garantáló “termelési módszerek és eljárások” alkalmazása, valamint a biztonságos termelés feltételeinek megteremtése, biztosítása.

A környezetbiztonsággal kapcsolatos intézkedések döntő része országos és regionális jellegű. Az Önkormányzat feladata annak elősegítése, hogy probléma esetén ezek eredményesen működjenek települési szinten.

A település vezetőinek tisztában kell lenniük azzal, hogy szükség esetén kitől várhatnak gyors segítséget, milyen teendőik vannak katasztrófák esetén. A lakosság együttműködését megfelelő tájékoztatással lehet elérni.

A jövőben minden település esetében fejleszteni és erősíteni kell a lakosság környezeti öntudatát, környezettudatos gondolkodását.

Tennivalók

- Környezet és természet védelmi szemléletű oktatás bevezetése
- Egészségmegőrzés zaj, rezgés és sugárzásvédelem

Az egészséges emberi élet feltételeinek hosszú távú biztosítása és megőrzése.

Az emberi egészség megőrzése és javítása érdekében elsősorban hatékony megelőzésre van szükség.

Tennivalók

- Egészségügyi akciók és felvilágosító programok szervezése, a lakosság körében

végzett ismeretterjesztő, tudatformáló tevékenységek

- *Az egészséges életmód fontos velejárója a rendszeres testmozgás*
- Az infrastrukturális feltételek biztosítása a rendszeres testmozgáshoz másrészt a lakosokat ösztönözni szükséges (pl. különféle programok)
- Környezeti zajok, rezgések és sugárzás elfogadható szinten tartása
- Új létesítmények telepítésénél fokozott figyelemmel kell lenni a zajvédelmi előírások, határértékek betartására
- Átmenő forgalom zajcsökkentés - közlekedési megoldásokkal, az út minőségének javításával
- *Új létesítmények üzembe helyezése során műszeres mérésekkel szükséges ellenőrizni, illetve igazolni a megengedett zajterhelési határértékek teljesülését. Az engedélyezési eljárások során törekedni kell arra, hogy a zaj- és rezgésártalmak minimalizására már a telepítéskor történjenek intézkedések.*
- A parlagfű visszaszorítása. Lásd: levegőtisztaság

GAZDASÁG

Az elmúlt évtizedben munkahelyteremtő beruházások (üzemek) helyi letelepítésének kezdeményezése továbbra is, mint lehetőség megmarad, azonban tényszerűen gondolkodva a térségből kinövő, ezáltal a későbbiekben is a térségben maradó vállalkozások beindulása az elsődleges cél.

A gazdaság erősítésének és hatékonyságának emelése érdekében a termelési szerkezet átalakítása javasolt, amikor is előnyt azok az élenjáró technikák, technológiák kapjanak, amelyek a környezetvédelmi iparokhoz kapcsolódnak. Segíteni kell az élelmiszerek, mezőgazdasági alapanyagok feldolgozását célzó vállalkozásokat, s ezek közül is élvezzenek előnyt az ökológiai, biológiai termelésből kikerülő alapanyagok. A kisgazdaságokban változatos, kiváló, egyedi minőségű termékcsalád kialakítása legyen a cél.

Medgyesegyháza állandó népességének egyik legfontosabb megtartó ereje a gazdaság erősítése és fellendítése lehet. Medgyesegyháza továbbra is a mezőgazdaság kell, hogy húzó ágazat maradjon. Ennek érdekében mindent el kell követni, hogy bevezessük és kialakítsuk a táj és a talajok hosszútávon is fenntartható használati módját!

Az ipari termelés meghonosítását a város vezetése célul tűzte ki maga elé. Ezért terveik között szerepel egy jól prosperáló ipari park létrehozása, amelynek infrastrukturális alapjainak létrehozása folyamatban van. Az optimális helyszín kiválasztása megtörtént.

Kívánatos a helyi hagyományokon alapuló mesterségek visszatelepítése, letelepítése, felélesztése. A településen kialakuló gazdasági tevékenység is legyen inkább háziipar jellegű, a környezetet semmiképp sem zavaró tevékenység. Előnyben kell részesíteni a helyi anyagok, mezőgazdasági termékek feldolgozását, pl.: savanyúságtartósítás, lekvár főzés, stb. A belterületen természetesen kizárólag kisipari szinten, a környezetet nem zavaró módon hozhatók létre műhelyek.

A gazdaság szolgáltató jellegűvé alakításának támogatása, a tőkeszegény vállalkozások számára is újabb kitörési pontokat jelenthet. A helyi viszonyok között hiánypótló, újonnan induló vállalkozók, iparosok támogatása fontos szempont.

A régióban domináns mezőgazdaság korszerűsítésével, szemléletének változásával (a gazdasági szerep mellett tájfenntartói szerep is), ill. a támogatási rendszerek (EU) hatására a vidékre korábban jellemző életforma és gazdálkodás ismét jelentősebb szerepet kap a jövőben.

A környezetalakítási fejlesztések hozadékaként a városban új gazdasági ággént megjelenő idegenforgalom (vadászturizmus, tanyaturizmus, „falusi „turizmus, kerékpárturizmus,) a helyi vállalkozási kedvet is fellendíti, előremutató folyamatokat eredményez (ingatlanárak növekedése, a kereskedelemben, vendéglátásban növekvő helyi bevételek).

A kertgazdaságok esetében törekedni kell a biogazdaság meghonosítására és alkalmazására. Célszerű együttműködni a Biokontroll Hungária Nonprofit kft.-vel. A továbbiakban kívánatos megszervezni a felvásárlást és az eladást is.

A helyi gazdasági élet meghatározó szereplője az Önkormányzat gazdálkodása és pénzügyi helyzete. Az üzemeltetett intézményrendszer működését biztosító bevételek összetevői arányában (helyi bevételek, állami normatív jellegű támogatások, pályázatok útján megszereshető pénzeszközök) a normatív jellegű támogatások részaránya nőni fog, tekintettel az országos (EU-s) vidékfejlesztési politika változására. Az önkormányzati gazdálkodás elsősorban segítő szerepet tölthet be a város gazdasági életében, stabil pénzügyi helyzetével és döntéseivel vesz részt a gazdaságfejlesztésben

Tennivalók

- Környezeti szempontokat figyelembevevő gazdálkodási terv készítése
- A mezőgazdaságban vetésforgó és talajművelési rendszerek alkalmazása
- Talajvizsgálatokon alapuló tápanyag gazdálkodási terv készítése
- Részvétel a Nemzeti Agrár- Környezetvédelmi Programban
- Talaj és természetvédelmi intézkedések elvégzése
- Helyben termesztett növények feldolgozottsági fokának növelése
- Zöldségtermesztési, kertészeti növények kultúrájának erősítése, fejlesztése
- Biogazdálkodás elterjesztése, támogatása
- Alternatív növények vetésszerkezetbe illesztése
- Helyi anyagok feldolgozása, helyi hagyományokon alapuló kézműipar fejlesztése, támogatása
- Ipari park kialakítása
- Tercier ágazat meghonosítása és támogatása
- A mezőgazdasági vállalkozások termelési technológiájának korszerűsítését szolgáló eszközháttér műszaki színvonalának emelése
- A mezőgazdasági úthálózat korszerűsítése
- Meliorált területek rekonstrukciója

IDEGENFORGALOM, TURIZMUS

A településen a turizmus nem meghatározó, a településen nincs szezonálisan tartózkodó üdülőtulajdonnal rendelkező lakosság, a települési turizmus a vadászat valamint a kerékpáros túrázók alkalmi itt tartózkodására korlátozódik.

A turizmusfejlesztéssel kapcsolatban, a vadászturizmushoz kapcsolódóan szólnunk kell a vadászat alapját biztosító vadászható vadállomány helyzetéről. A mezőgazdaság átalakításával igen szorosan összefügg a vadgazdálkodás átalakítása, fenntarthatóvá tétele. Az a fajta - valóban fenntartható - vadgazdálkodás, mely az élőhelyfejlesztéseket teszi a központba egyre inkább teret nyer. (Bár ezen a területen is alapos szemléletváltásra van szükség.) A mezőgazdaság már elkezdődött átalakulása és a további várható változások egyértelműen kedveznek az apróvad-gazdálkodásnak: csökkenő vegyszerhasználat, ökológikusabb területhasználat, termékdiverzifikáció és ezek folytán tisztább, zavartalanabb környezet, természetes, természetközeli térstruktúra. Nyilvánvaló az apróvadgazdálkodás és az ökológiai hálózat szoros összefüggése az élőhelyfejlesztési módszereken keresztül (pl:

mezővédő erdősávok, mezsgyék, ökotonok, szegélyek, termék diverzifikáció, ugarok stb.). Nem túlzás azt állítani, hogy a fenntartható vadgazdálkodás az ökológiai hálózat rehabilitációjának és fenntartásának egyik legfontosabb lehetősége.

Mivel a város területén sok üresen álló tanyaépület található, hasznosításuk egyik lehetséges módja lehet a felújításuk után az úgynevezett „tanyaturizmus” helyszínékként való felhasználásuk.

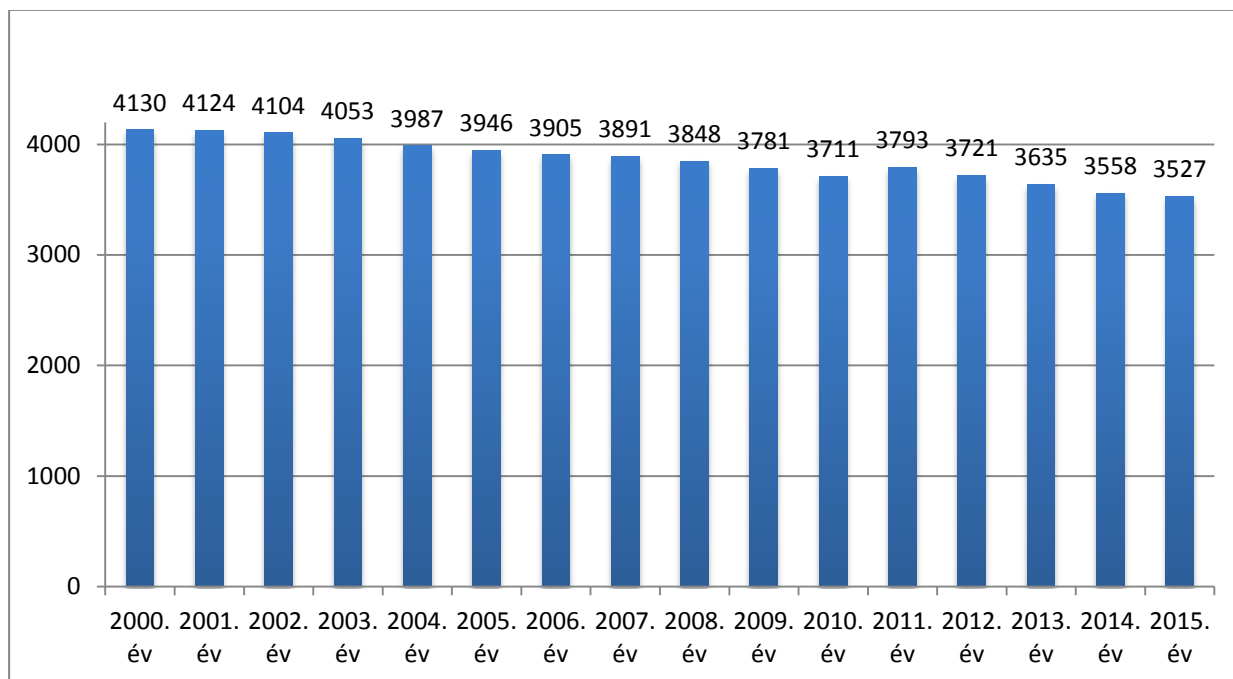
Tennivalók

- Igényes és vonzó településkép kialakítása,
- Táj értékek bemutatathatóságának biztosítása, bemutatása (kiadványok készítése)
- Kistérségi programokhoz, regionális programokhoz való kapcsolódás
- „Falusi” turizmus meghonosítása
- Ökoturizmus meghonosítása
- Vadászturizmus fejlesztése
- Kerékpár turizmus fejlesztése
- Lovas turizmus kialakítása
- Sportolási lehetőségek bővítése
- Marketingtevékenység, a szomszédos településekkel összefogva
- Szálláshelyek kialakítása
- Kiegészítő szolgáltatások szervezése
- Információs iroda létrehozása a művelődési házban, programszervezői tevékenységgel
- Településmenedzser kinevezése

Régészeti kutatások kiterjesztése a helyi kunhalmokra

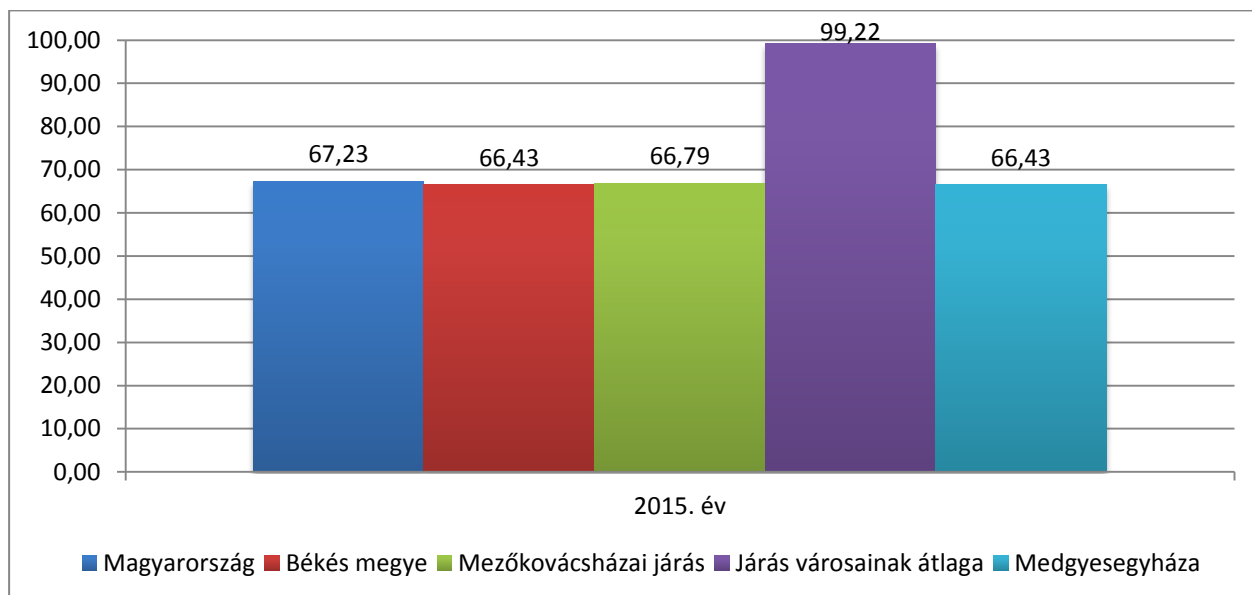
3. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ

Lakónépesség száma az év végén (a népszámlálás végleges adataiból továbbszámított adat), fő

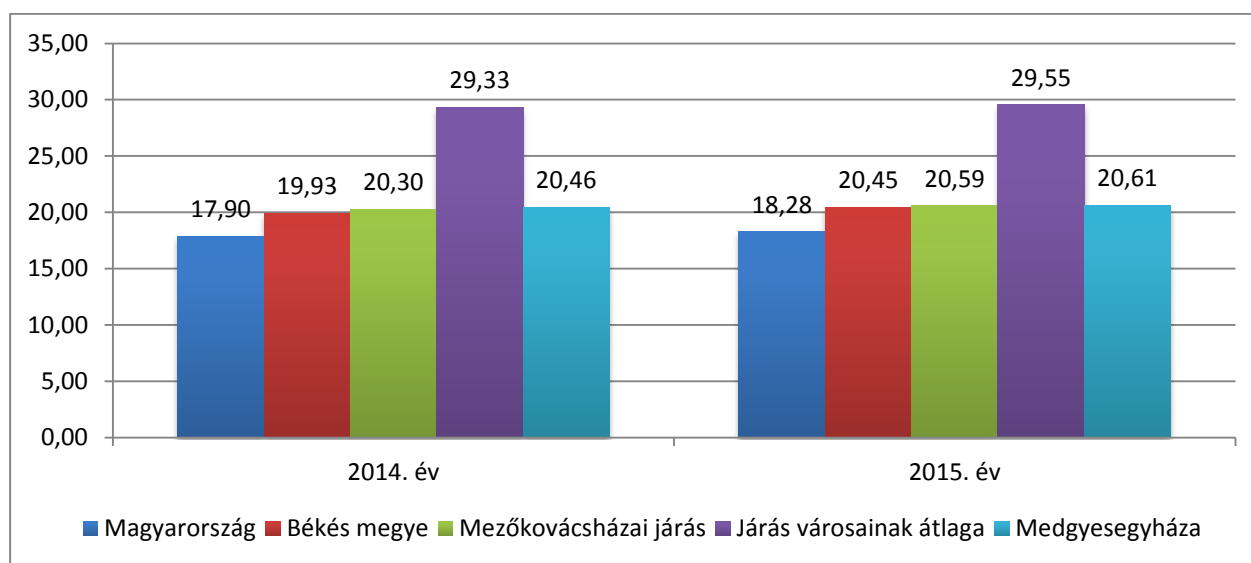
A lakónépesség alakulásán megfigyelhető, hogy a 2000. évi 4130 főhöz képest, a településen élők száma 2015. évre alaposan megfogyatkozott, 3527 fő volt az itt lakók száma. Egy kisebb növekedés volt tapasztalható 2010 és 2011 között, de ez csak időszakos javulás volt. Ez a csökkenő tendencia félő, hogy egyre nagyobb méreteket fog ölteni.

Lakónépességből a 15-64 évesek aránya az év végén (%)

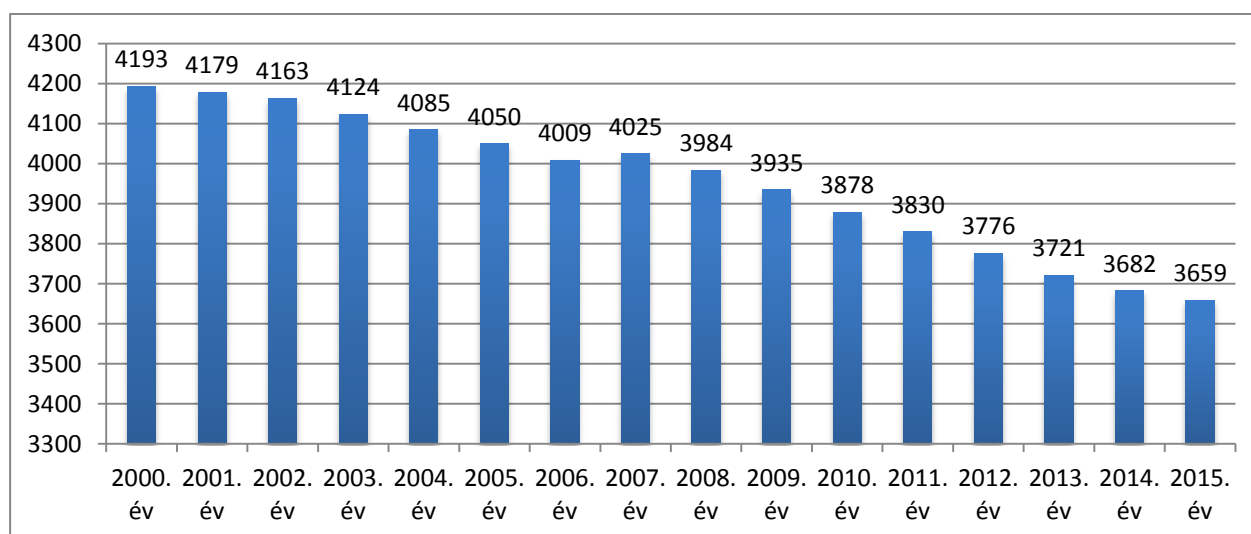
A lakónépesség 15 és 64 évesek aránya 2015. év végén Medgyesegyháza tekintetében elmondható, hogy igazodik a Magyarországi és megyei adatokhoz, és a Mezőkovácsházi járás településeihez képest pedig pár tizeddel jobb eredményt mutat.

Lakónépességből a 65 éves és idősebbek aránya az év végén (%)

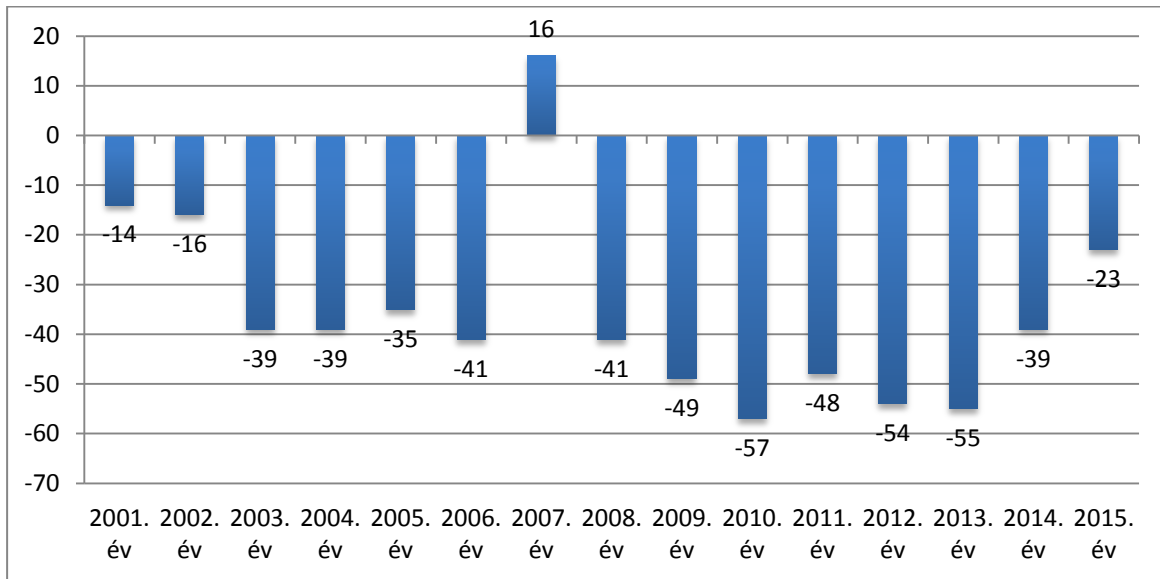
Lakónépesség tekintetében, a 65 év feletti lakosság arányát tekintve jól látható, hogy 2014 és 2015 évhez képest körülbelül két tizedes növekedés tapasztalható Medgyesegyháza tekintetében, ami nagyjából igazodik az országos és megyei adatokhoz.

Állandó népesség száma (fő)

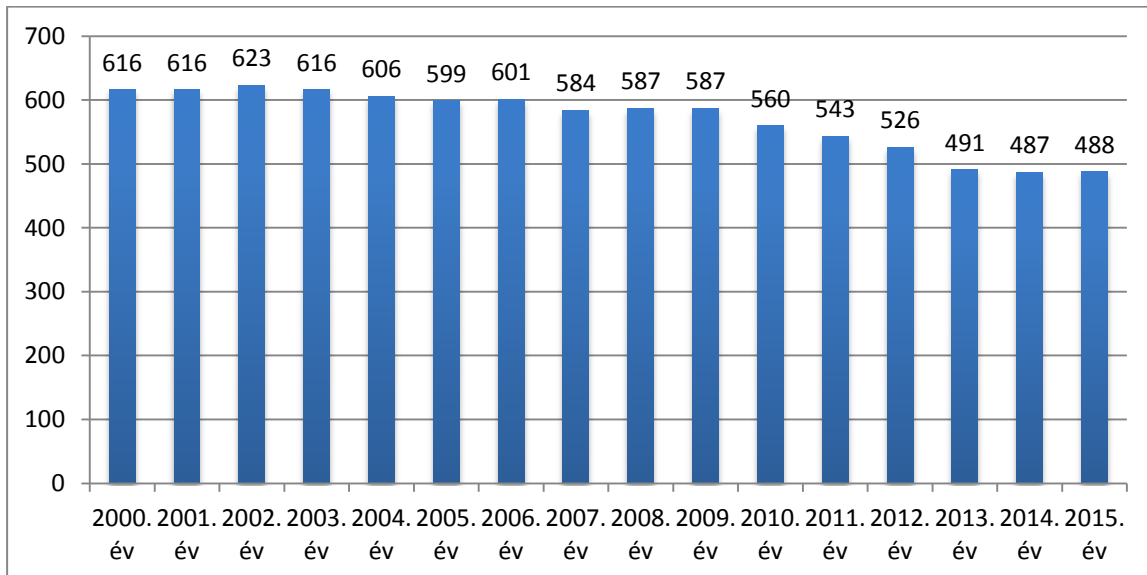
2000 és 2015 között az állandó népesség száma Medgyesegyházán 534 fővel csökkent. A tendencia 2005 és 2006 között mutatott emelkedést, de ez csak átmeneti javulás volt.

Népességszám-csökkenés az előző évhez képest

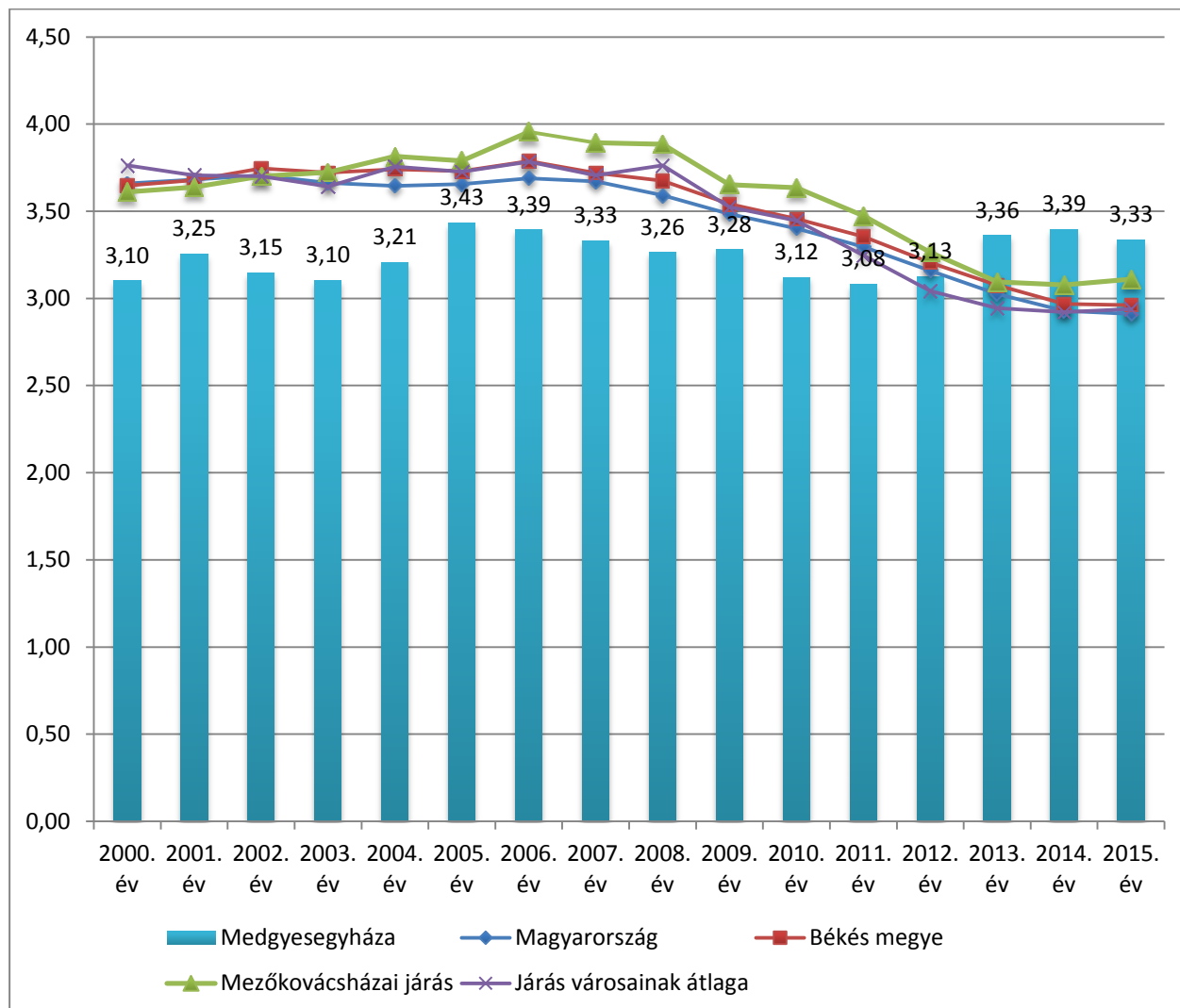
A diagrammból jól kivehető, hogy Medgyesegyháza népességszámának csökkenése az előző évekhez viszonyítva egyedül a 2007-es évben mutatott növekedést. A többi évben, 2001 és 2015 között folyamatos csökkenés tapasztalható.

Állandó lakónépességből a 0-14 évesek száma

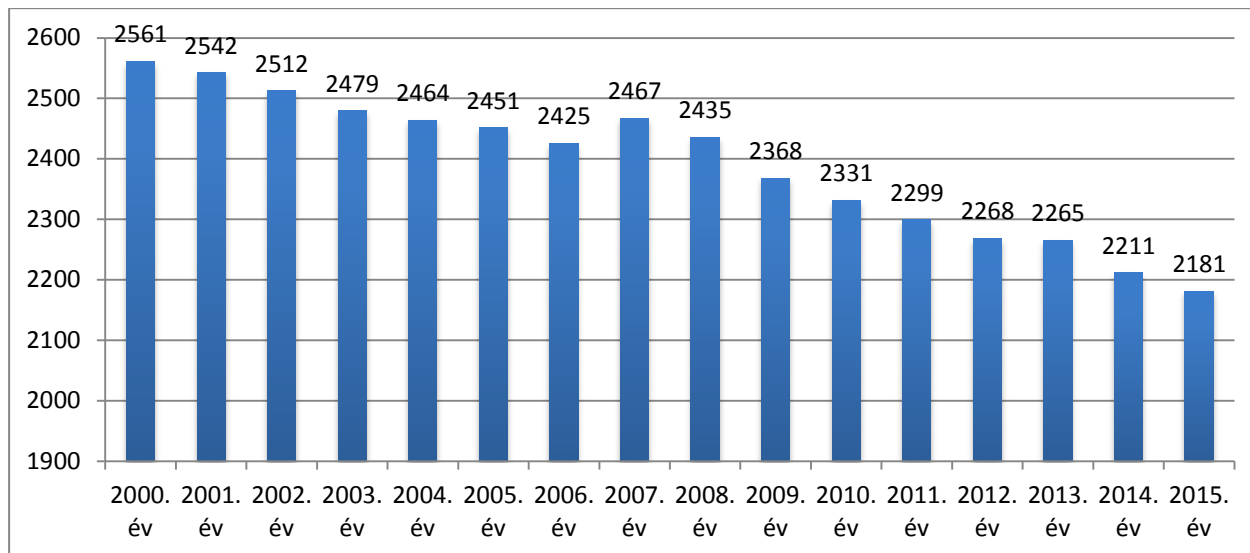
A 0-14 évesek száma Medgyesegyházán, az állandó népesség számához képest 2000 és 2004 között 600 főt tett ki, ám ez a szám folyamatosan csökken, és ez a szám adat 2015-re már csak 488 fő.

Állandó népességből a 15-17 évesek aránya (%)

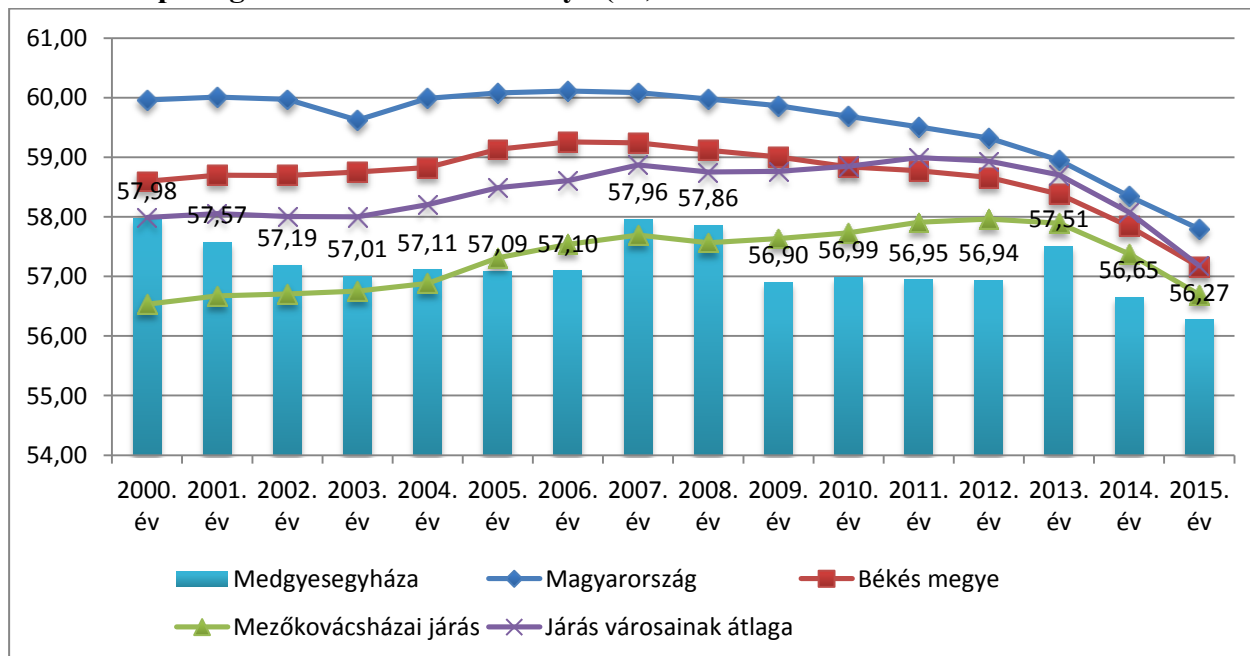
Medgyesegyházán, az állandó népesség számához képest ha megvizsgáljuk a 15-17 éves lakosságát százalékos arányban, 2000 és 2015 között, akkor látható, hogy ebben a korosztályban növekedés figyelhető meg. 2013 és 2015 között jobb mutató számokat látunk Medgyesegyháza tekintetében, mint a Magyarországi adatok, vagy a megye és a járás többi települései kapcsán.

Állandó népességből a 15-59 évesek száma (fő)

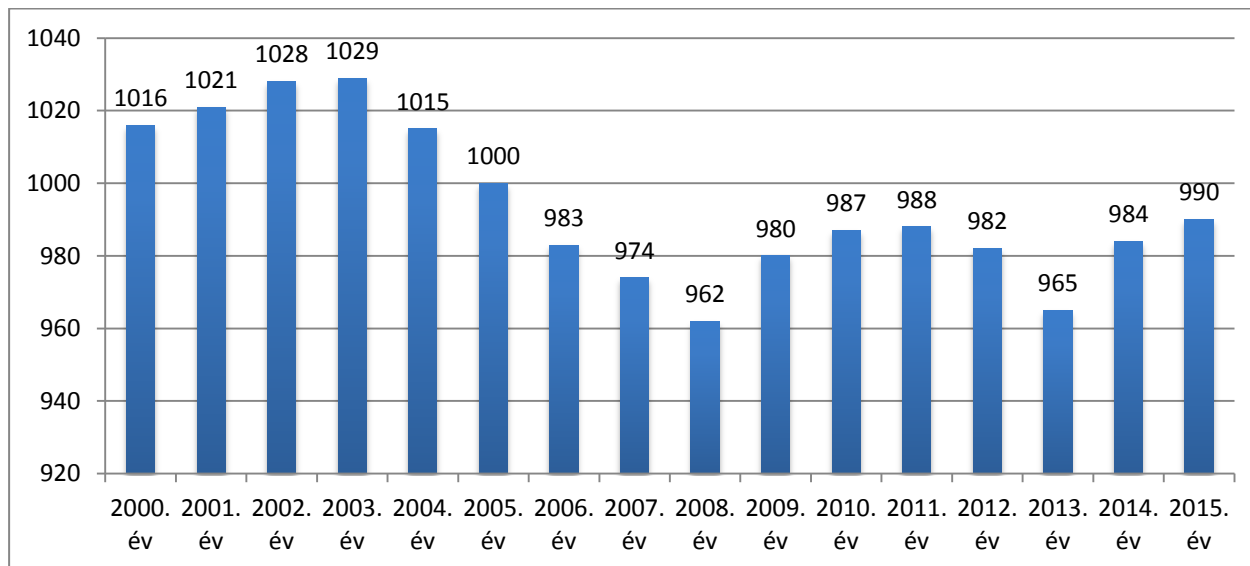
Ha a 15-59 évesek számát vizsgáljuk az állandó népességből Medgyesegyháza viszonylatában, akkor látható, hogy a település lakosságának nagyobbik részét ez a korosztály alkotja, és csökkenő számaik jól követik a népesség csökkenő tendenciáját.

Állandó népességből a 18-59 évesek aránya (%)

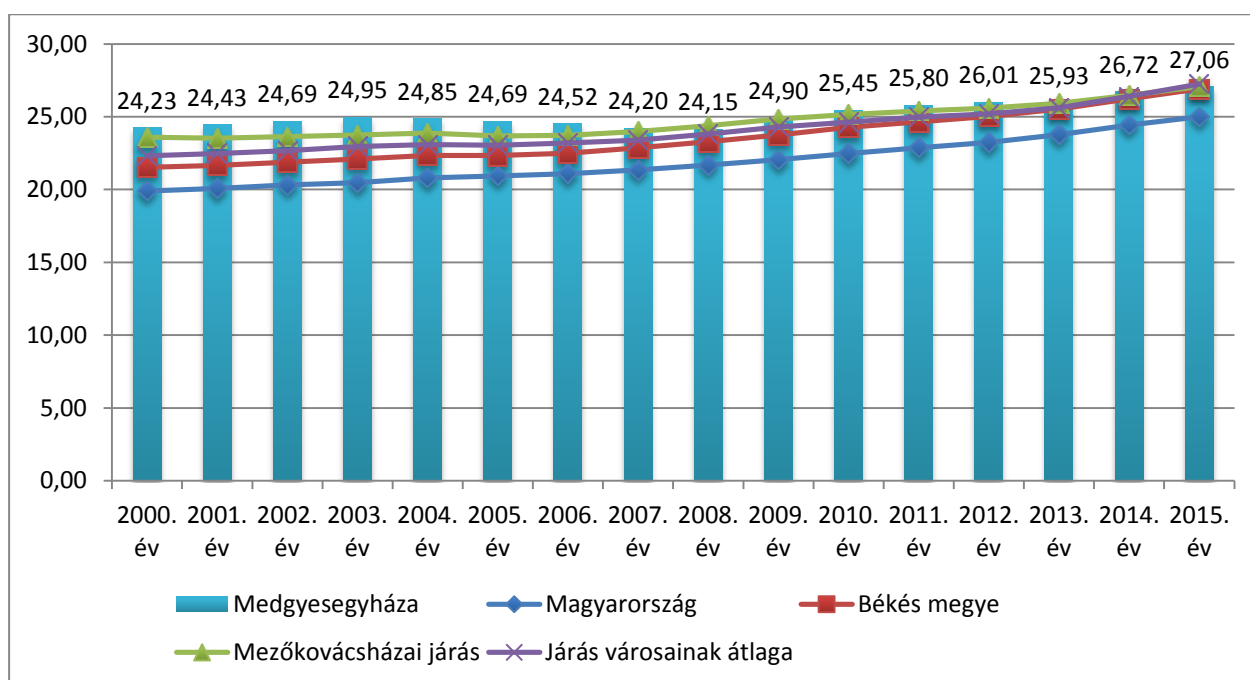
A 18-59 évesek aránya, az állandó népesség tekintetében Magyarországon, 2000 és 2008 között 60% körül alakult. Ez az adat Medgyesegyházán jóval ingadozóbb, és 57-56% között mozog 2000. év és 2015 között.

Állandó népességből a 60-x évesek száma (fő)

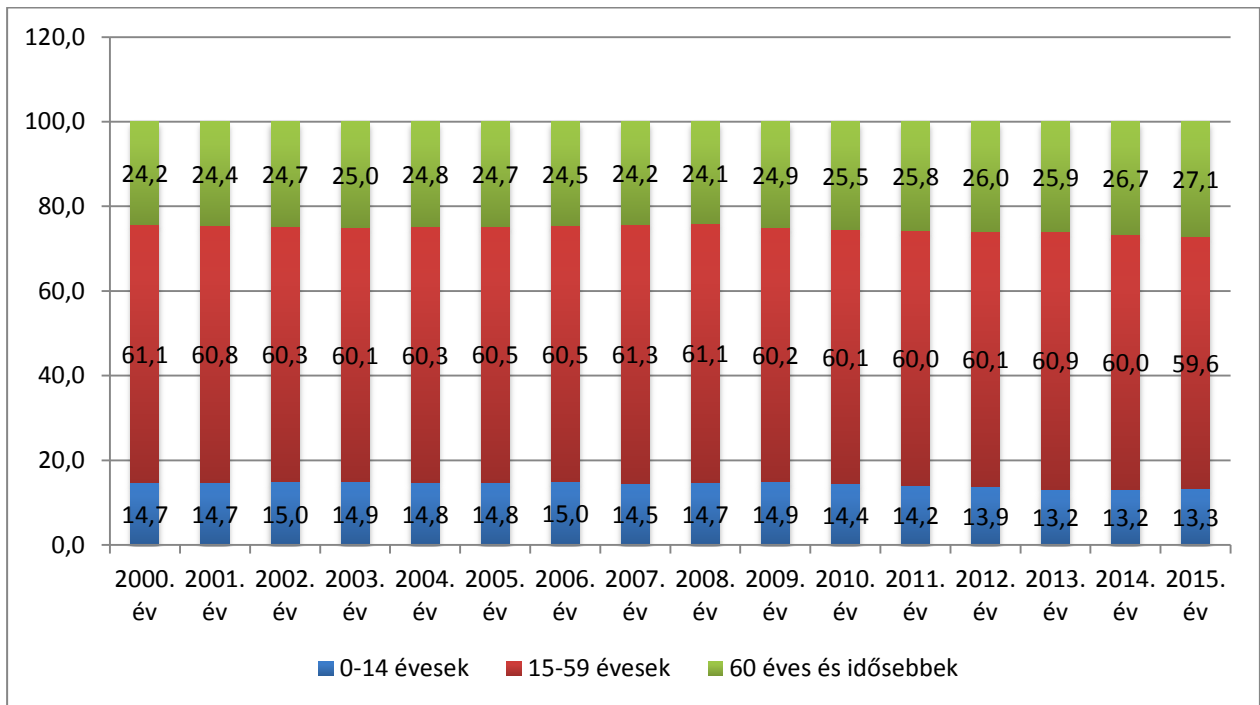
Állandó népességből a 60-as éveibenjáró lakosok száma, 2000 és 2015 között ingadozó, hiszen 2000 és 2003 között emelkedett, ezután csökkent, egészen 2008-ig, amikor is a legalacsonyabb számot érte el (962 fő). Ezután ismét emelkedés figyelhető meg, 2013-ban pedig ismét csökkenés, de nem éri el a 2008. évi értéket. 2015. évben 990 főt tesznek ki a 60-as éveikben járó lakosok, a teljes népességből Medgyesegyházán.

Állandó népességből a 60-x évesek aránya (%)

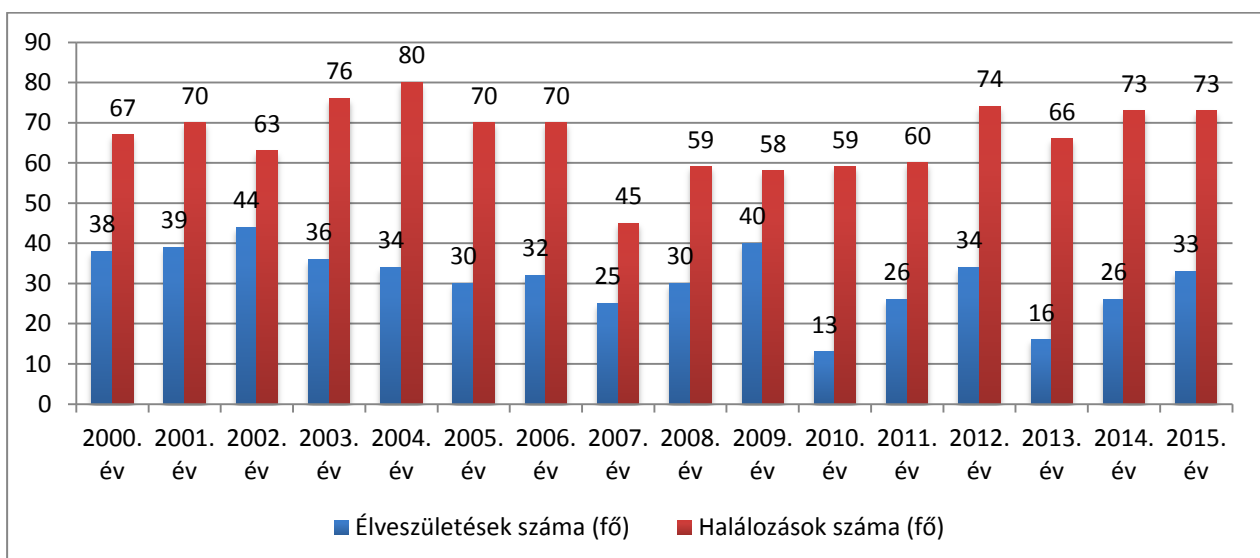
Állandó népesség tekintetében a 60-as éveikben járó lakosok száma Medgyesegyházán, jól követi az országos és megyei görbét.

A népesség korösszetétele

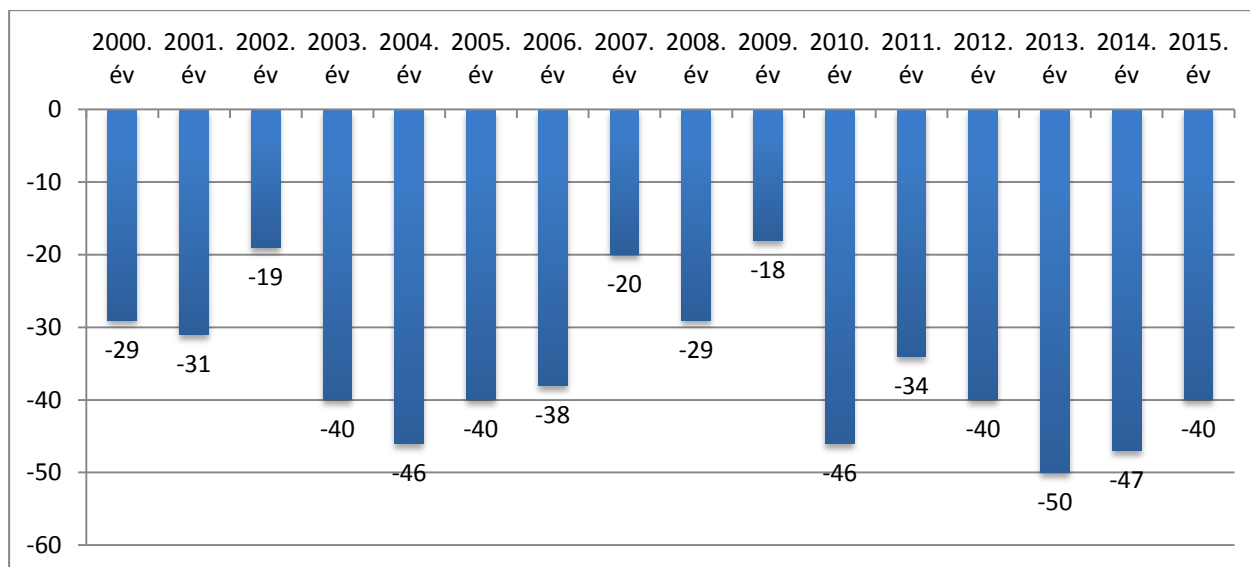
Medgyesegyházán az állandó népesség legnagyobb részét a 15-59 éves lakosság teszi ki, míg a legkisebb rész pedig a 0-14 éves lakosság.

Élveszületések és halálozások száma

A 2000. év és 2015. év között Medgyesegyházán jól látható, hogy a születések száma jóval elmarad a halálozások számához képest.

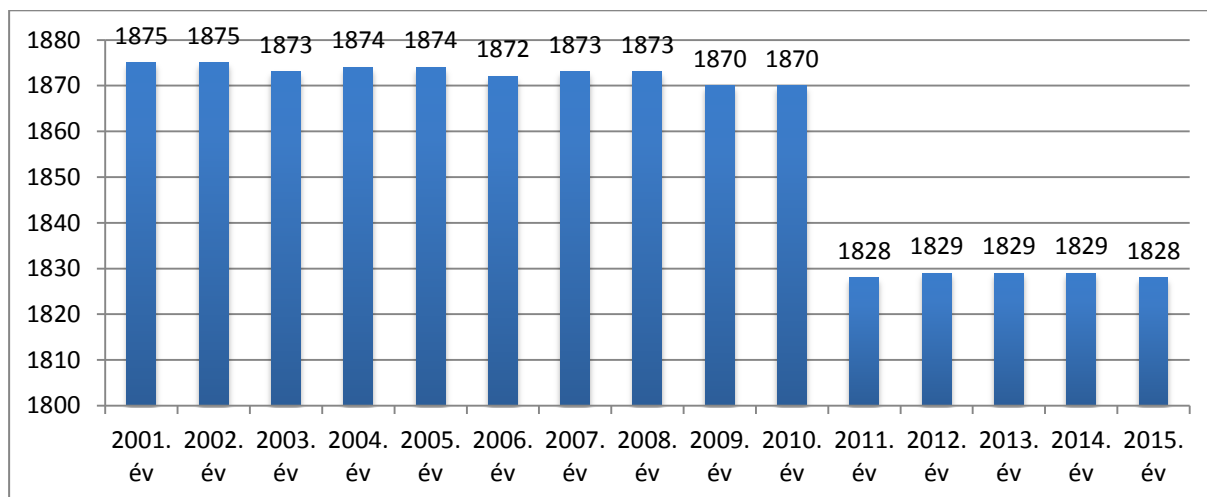
Természetes szaporodás/fogyás diagramja

Medgyesegyházána a természetesen szaporodás és fogyás tekintetében elmondható, hogy 2000. év és 2015. év között egyértelműen a fogyás tapasztalható. 2013. évben érte el a negatív csúcst, mikor is -50 volt ez a szám.

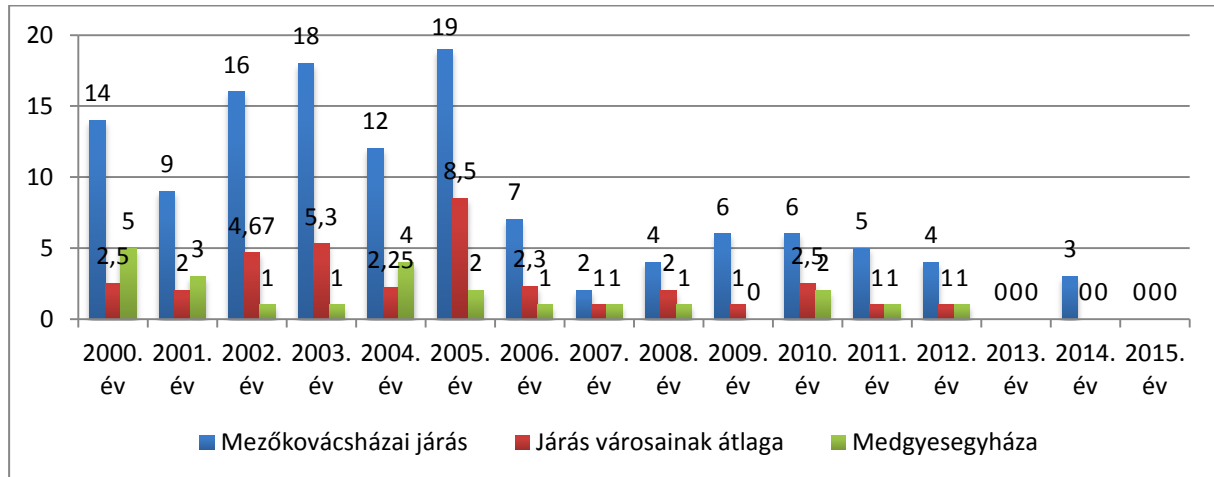
Lakásállomány, közművesítés

Lakásállomány (db)

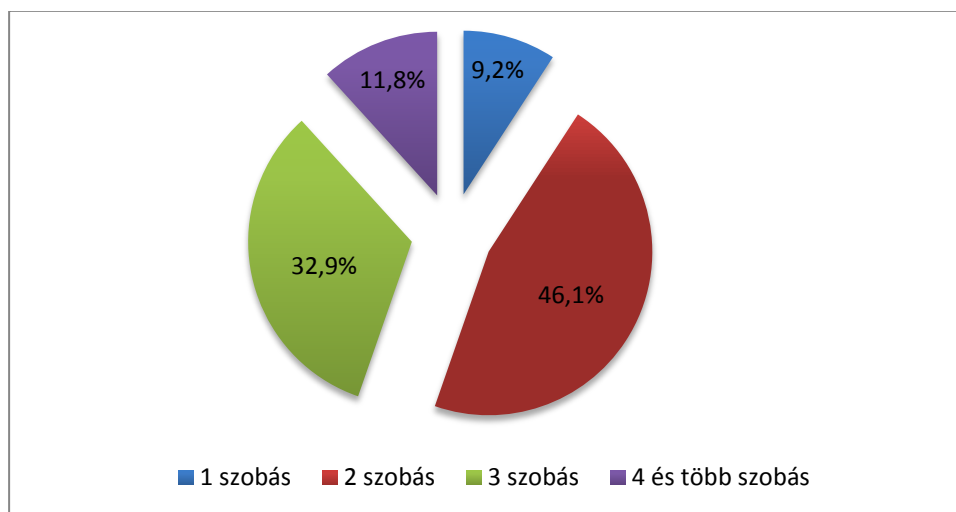
A lakásállomány száma Medgyesegyházán, 2001 és 2010 között kiegyensúlyozott volt és csak 5 darabbal csökkent. 2010 és 2011. év között volt egy nagyobb csökkenés, számszerűen 42 – de azóta ismételen egy kiegyensúlyozott tendencia látszik beállni.

Épített lakások száma

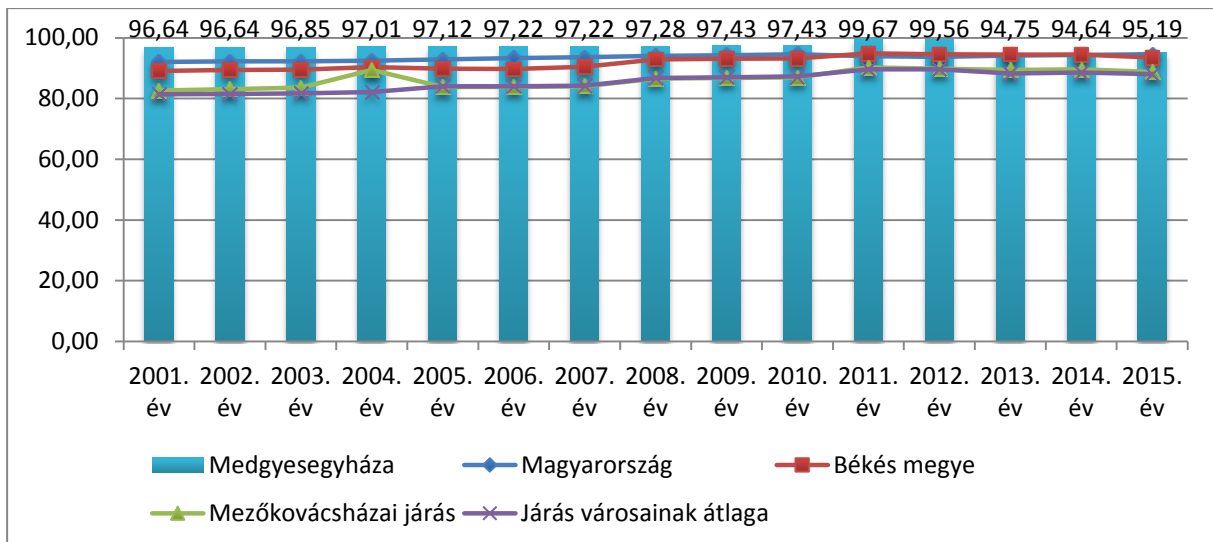

Medgyesegyházán az épített lakások számának adata összességében elmarad mind a Mezőkovácsházi járás és a járás városait tekintve, 2015. évben sem a járásban, sem azok városaiban (ahogyan Medgyesegyházán sem) nem történt új ingatlan építése.

A lakások szobáinak száma szerinti megoszlása 2015-ben (2012 óta nem történt változás)

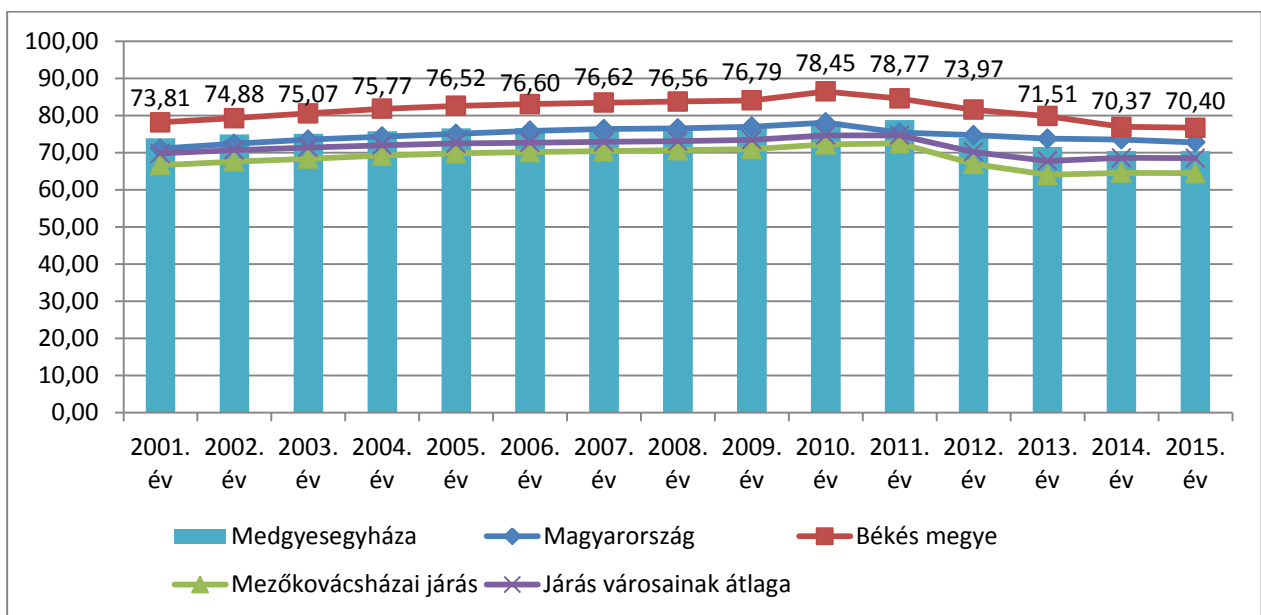

Közüemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (%)

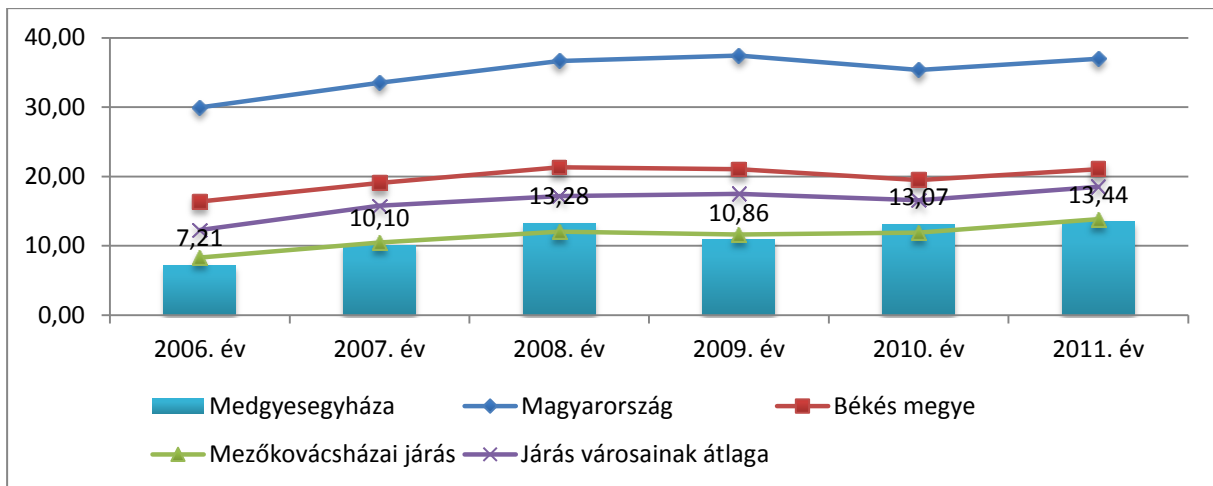
A közüemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya Medgyesegyháza jobb arányokat produkál a megye és a magyarországi adatokhoz képest, 95% feletti aránnyal.

Egy lakásra jutó gázfogyasztók száma (db)

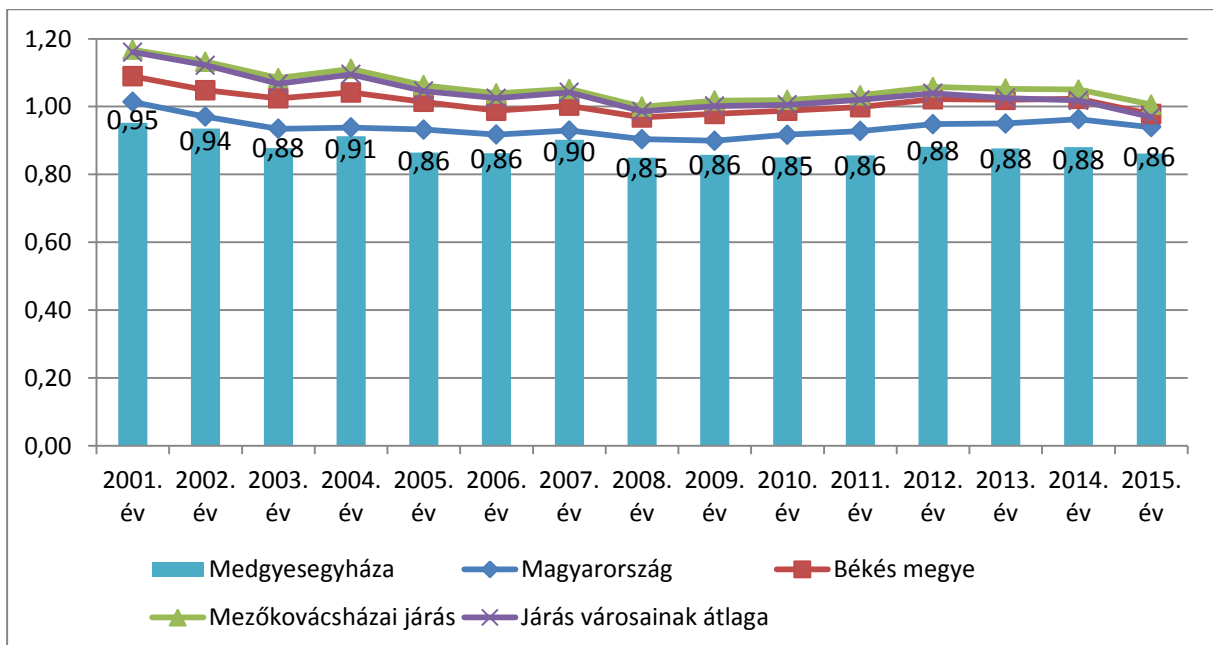
A gázfogyasztók aránya, egy lakás tekintetében Medgyesegyháza elmarad a békés megyei átlagtól. Járas városait tekintve viszont magasabb szám figyelhető meg, és ugyan ez igaz magyarországi adatok tekintetében is.

A helyi önkormányzatok helyi adó bevételeiből egy lakosra jutó iparüzési adója (1000 Ft)

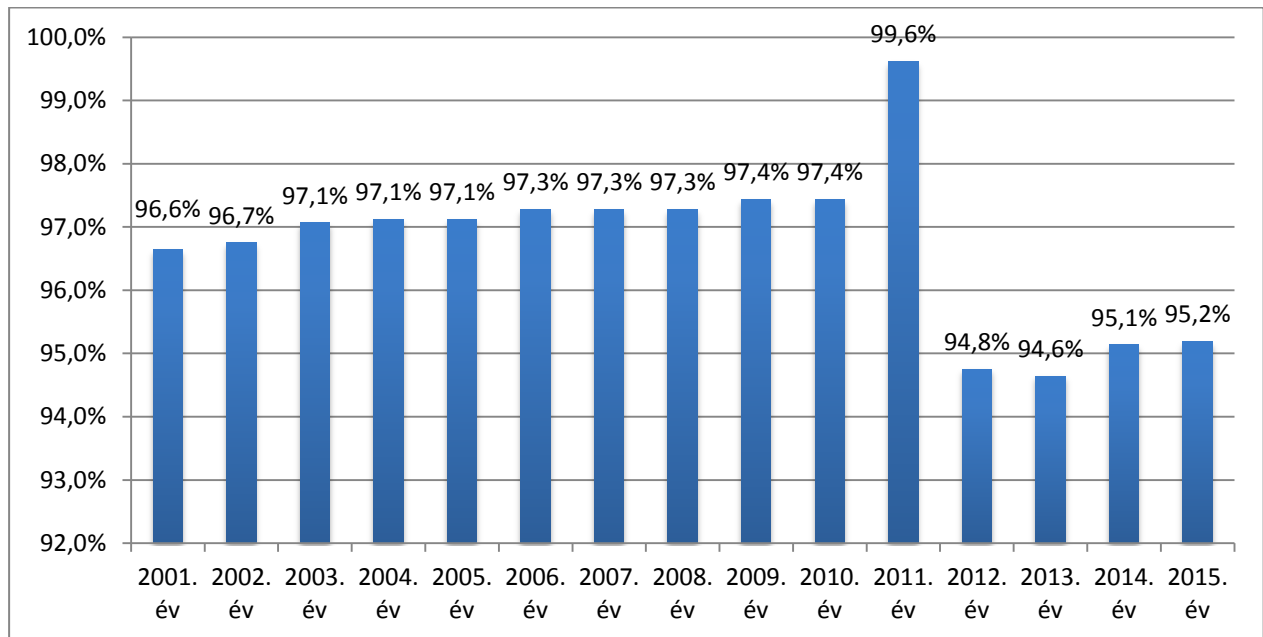
Az egy lakosra jutó iparüzési adó tekintetében Medgyesegyháza jóval elmarad a magyarországi és a járási adatokhoz képest.

Egy lakosra jutó háztartások részére szolgáltatott villamosenergia mennyisége (1000kWh)

Villamos energiafelhasználás tekintetében jól látható, hogy Medgyesegyháza kevesebbet használ fel, egy főre levetítve, mint a magyarországi és járás többi településén.

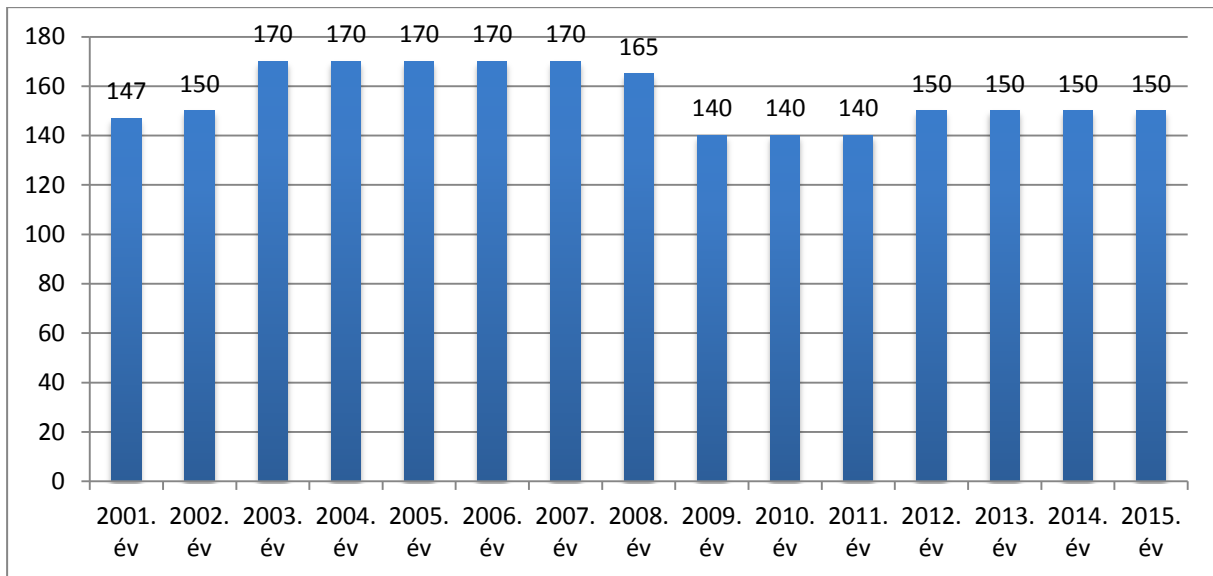
Közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya a lakásállományhoz viszonyítva

Az ivóvíz-hálózatba bekapcsolt lakások aránya a lakásállományhoz viszonyítva, megállapítható, hogy Medgyesegyházán 2001. év és 2010 között lassan 97% fölé csúszott, míg 2011-ben kiugróan magas 99,6%-ot ért el. Ezután 94,8%-ra csökkent, és 2015. évig ismét lassú emelkedés tapasztalható.

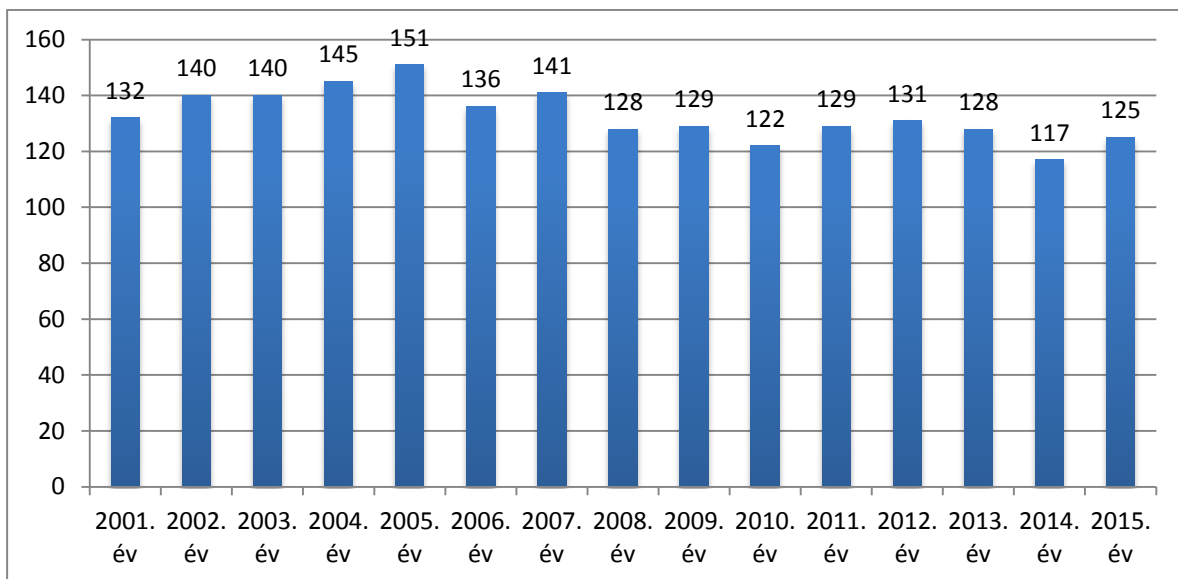
Oktatás

Óvodai férőhelyek száma gyógypedagógiai neveléssel együtt (db)

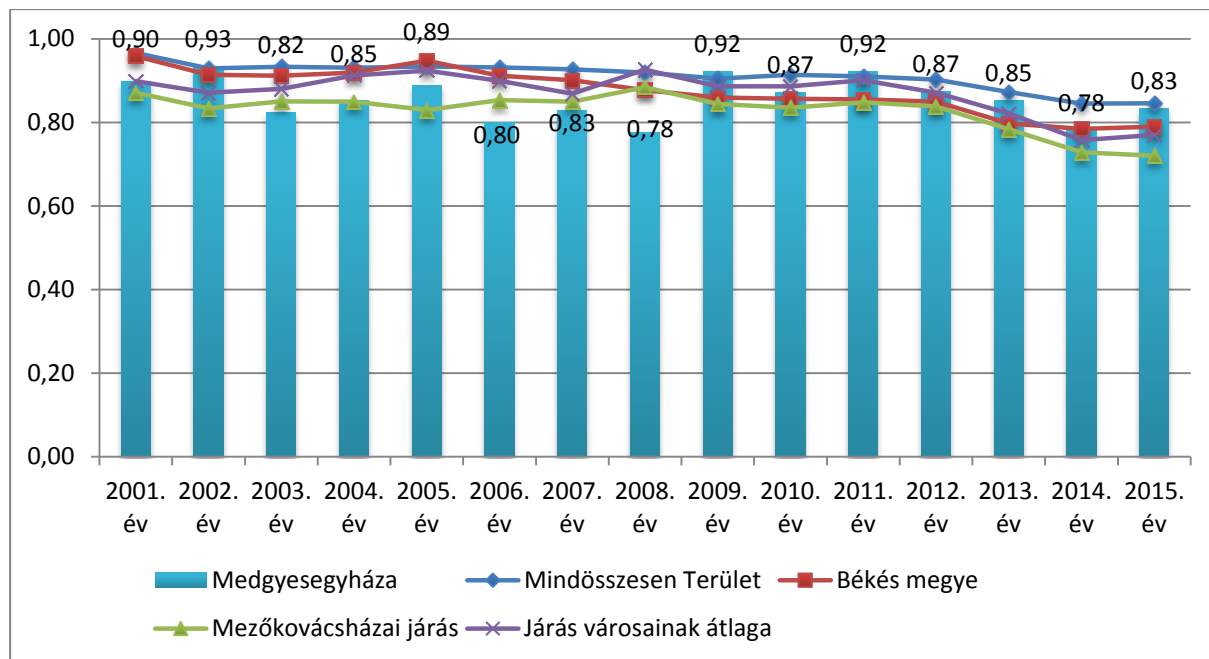
Az óvodai férőhelyek száma 2001 és 2007 között 147-ről 170-re emelkedett, majd 2009-re 140-re csökkent, és 2012-től pedig stagnál 150 db-bal.

Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (fő)

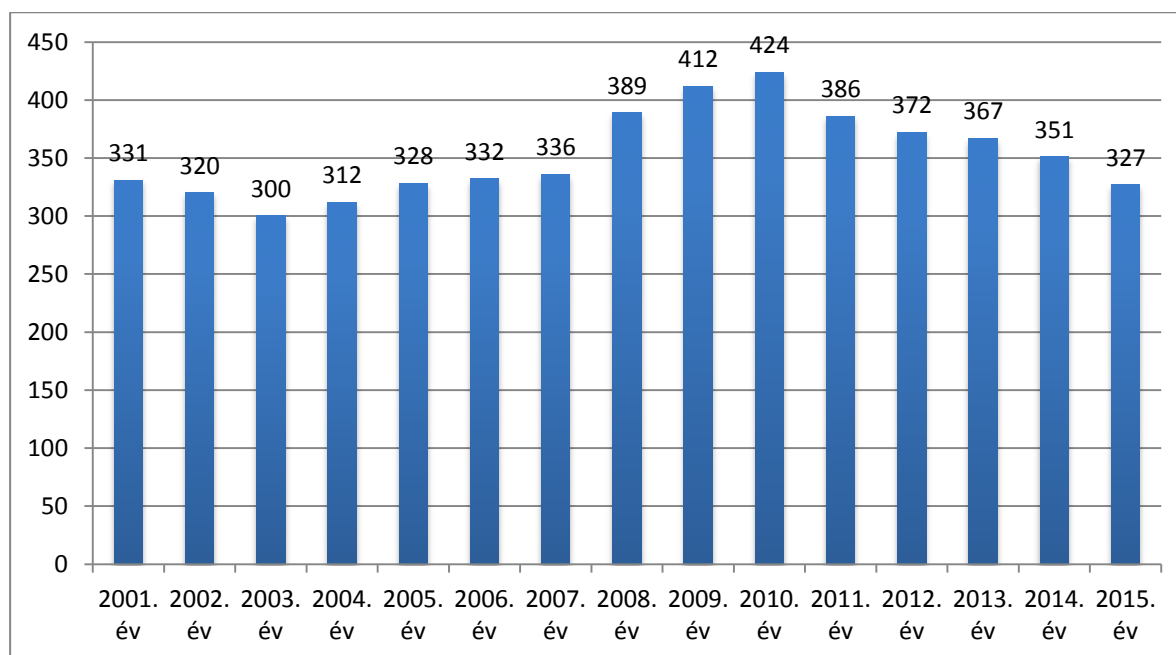
Medgyesegyházán az óvodába beírt gyermekek száma 2001 és 2005 között emelkedett, 132 főről 151-re, majd inagdozó évek következtek, és 2015-re ez a szám csupán 125 fő.

Egy óvodai férőhelyre jutó óvodások száma (fő)

2001 és 2008 között Medgyesegyháza alul maradt a békés megyei adatoknak, de 2009-től kezdve jobb adatokkal bír a település az egy óvodai férőhelyre jutó óvodások tekintetében a járás óvodáit tekintve.

Általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)

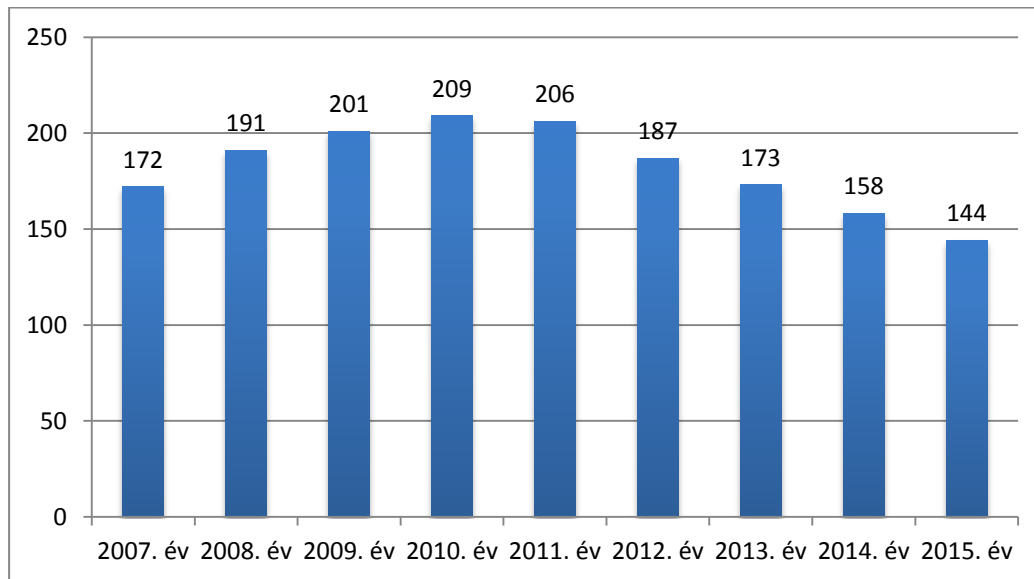
Az általános iskolai tanulók számát tekintve Medgyesegyházán, 2004 és 2010 között növekedés látható (331-ről 424-re emelkedett) ezután pedig egy lassú csökkenés látható. 2015. évi adat alapján ez a szám, a település tekintetében 327 fő.

- Középiskolák száma → Nincs középiskola

- Nappali tagozatos középiskolai tanulók száma → Nincs

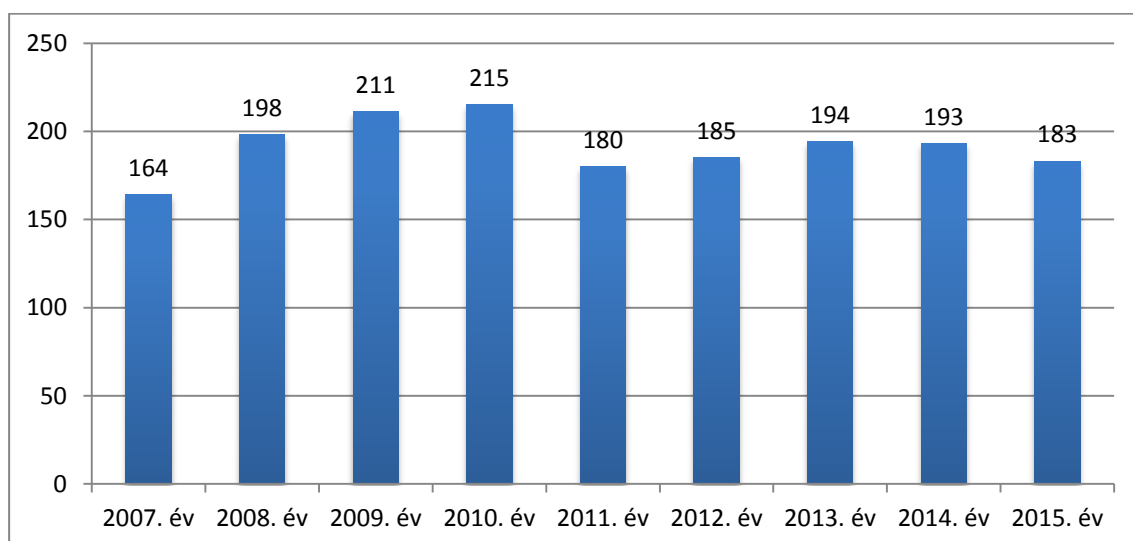
- Nappali tagozatos egyetemi és főiskolai szintű képzésben résztvevők száma → Nincs

Általános iskolában tanuló 1-4. évfolyamosok száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt)

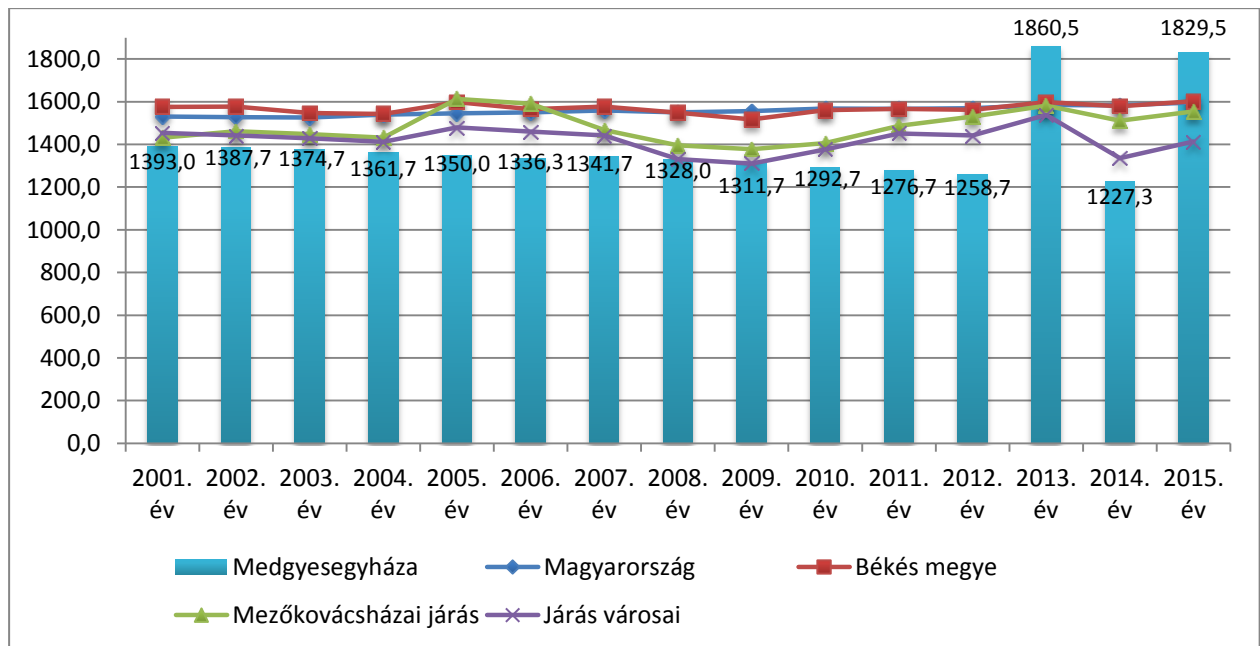
Az első és negyedik évfolyamosok száma növekedett egészen 2010-ig, majd számuk csökkent.

Általános iskolában tanuló 5-8. évfolyamosok száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt)

2007 és 2010 között az 5-8. évfolyamosok száma emelkedett (164-ről 215-re), majd csökkenés után most viszonylagos nyugvó pont tapasztalható, 183 fővel.

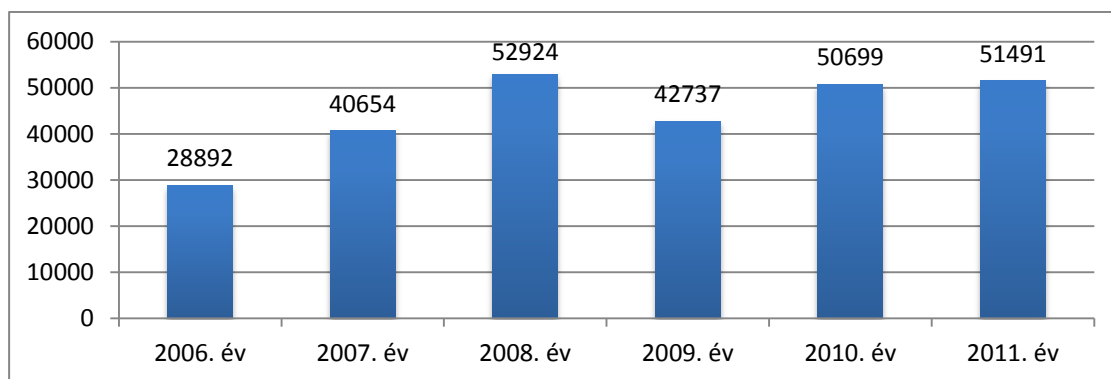
Egy házi-és házi gyermekorvosra jutó lakosok száma

Az orvosra jutó számokat nézve jól látható, hogy 1393 és 1258 fő között mozgott 2013-ig. 2013-ban megemelkedett ez a szám 1860-ra. A békés megyei számok 1600 körül alakulnak.

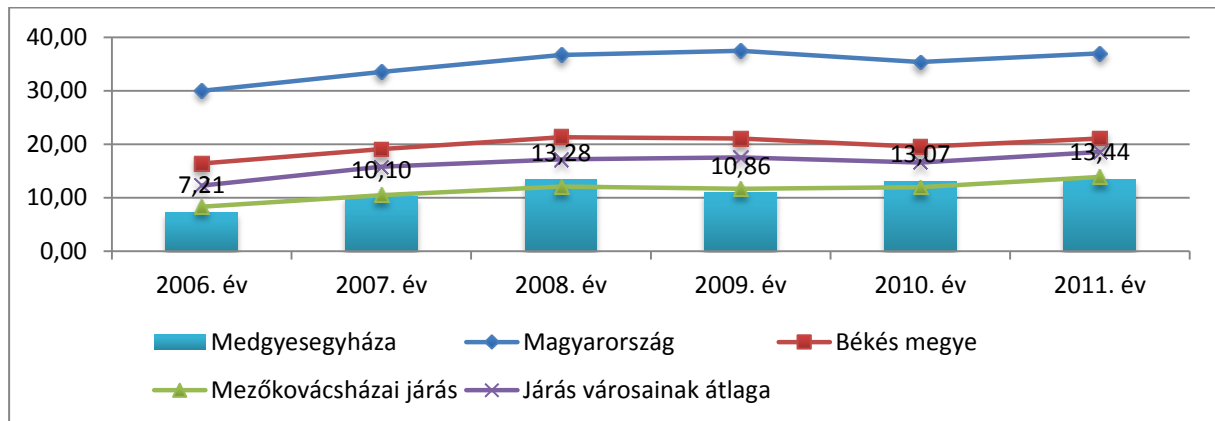
Önkormányzati gazdálkodás

A helyi önkormányzatok helyi adó bevételeiből az iparüzési adó (1000 Ft)

Az iparüzési adó bevételeinek aránya 2006 és 2008 között növekedett, majd a 2009 évi csökkenés után emelkedést tapasztalható 2011. évig.

Egy állandó lakásra jutó helyi önkormányzatok helyi adó bevételeiből az iparüzési adó (1000 Ft)

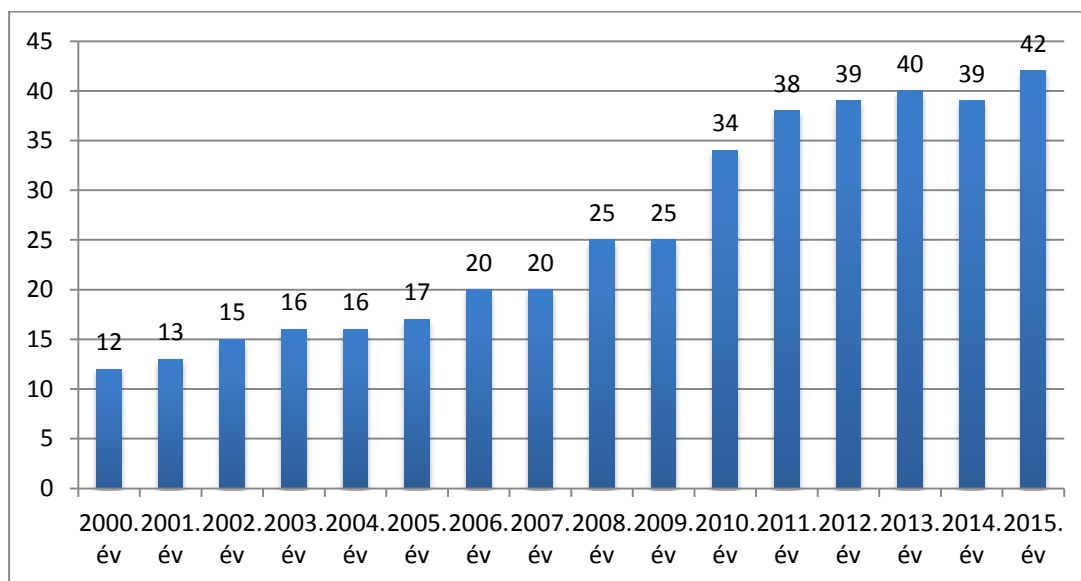

Az adóbevételből, az egyfőre jutó iparüzési adó mértéke elmarad a magyarországi adatokhoz képest, viszont közel azonos mértékű a mezőkovácsházi járáshoz viszonyítva.

Egy állandó lakásra jutó helyi önkormányzatok helyi adó bevételeiből az idegenforgalmi adó (1000 Ft)

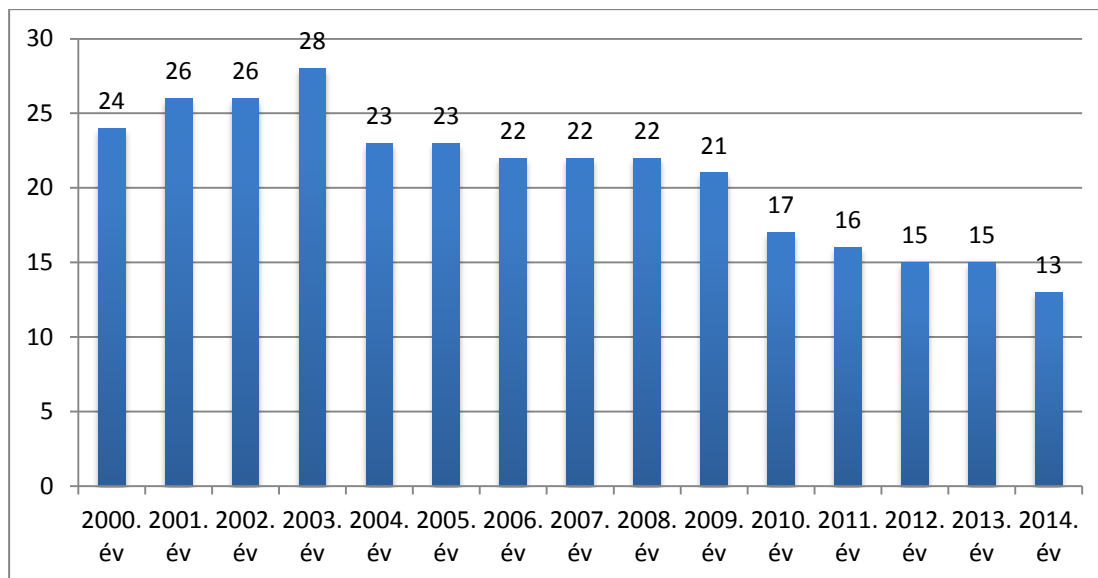
Medgyesegyházának nincs.

Regisztrált korlátolt felelősségű társaságok száma (db)

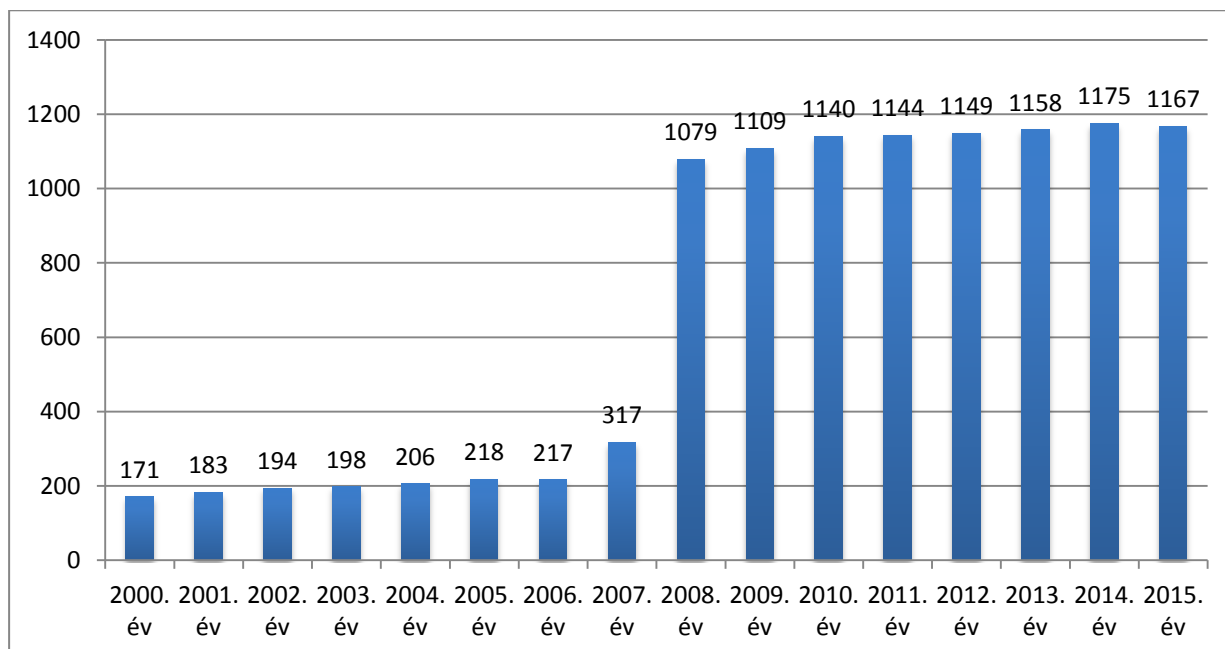
A regisztrált Kft-k száma folyamatos emelkedést mutat, egyedül 2014-ben volt csökkenés. 2000-hez képest szembe ötlő a növekedés (12-ről, 42-re)

Regisztrált betéti társaságok száma (db)

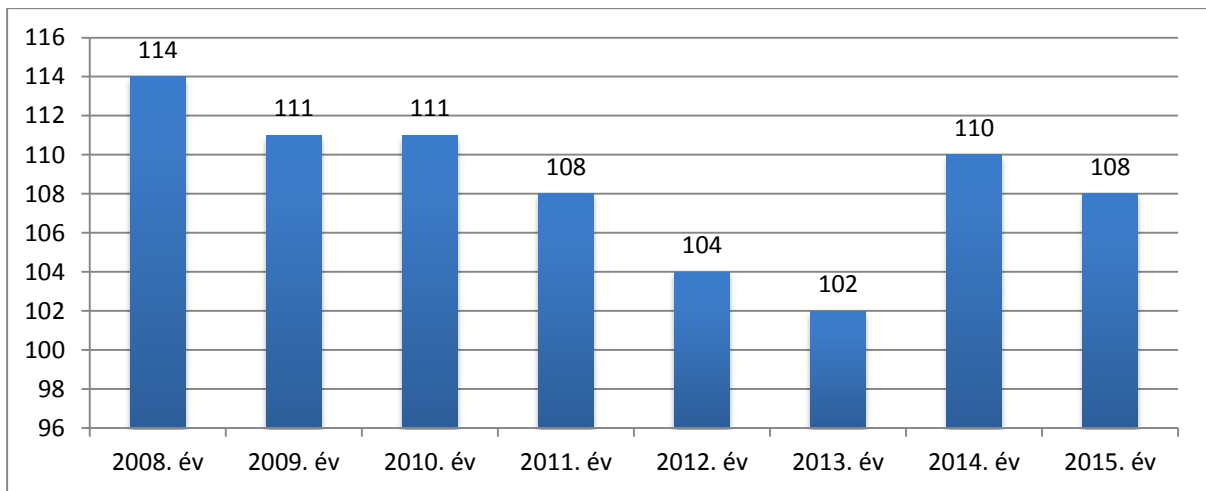
A BT-k száma másképpen alakul már, mint a Kft-k száma. Itt 2003-ig egy növekedés tapasztalható, ezután pedig csökken a számuk, és 2014. évre – 2010-hez képest 11-el kevesebb a regisztrált betéti társaságok száma.

Regisztrált önálló vállalkozók száma (db)

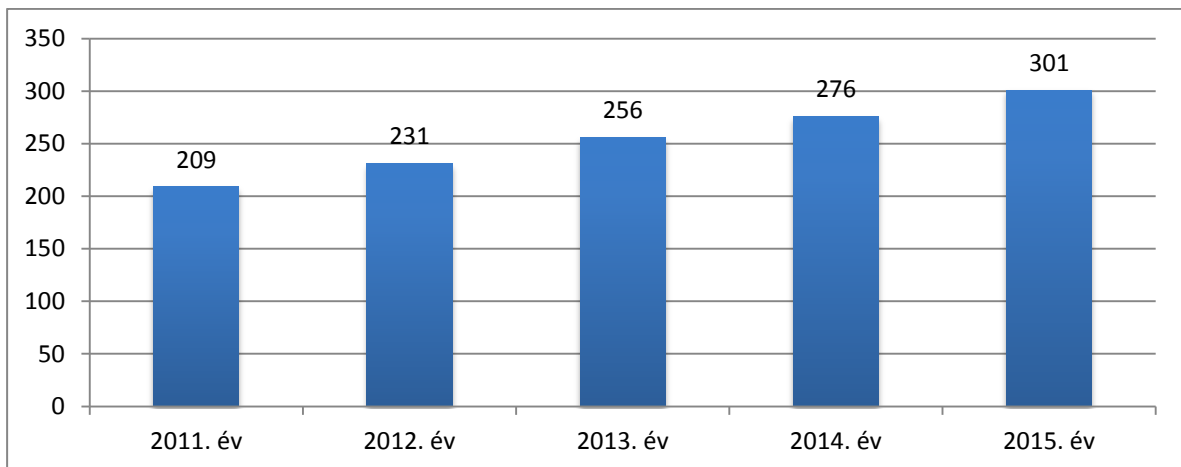
Önálló vállalkozók száma alacsony növekedést mutat 2000 és 2007 között, viszont 2008-ra számuk ugrás szerűen megnövekszik 1079-re, és 2015-re ez a szám 1167 db.

Regisztrált egyéni vállalkozók száma (db)

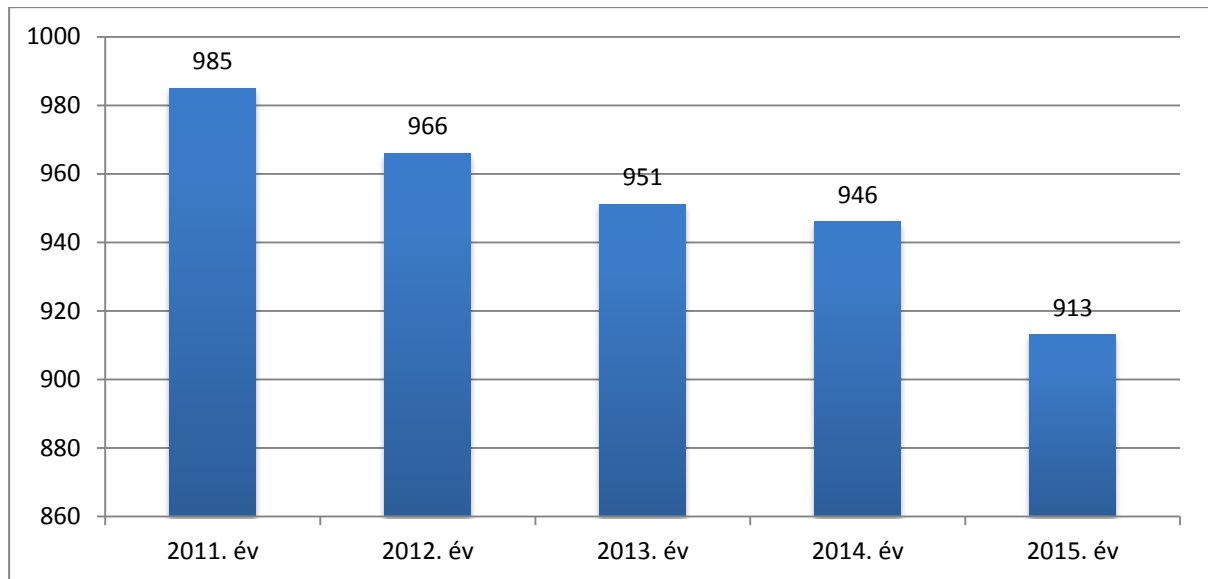

Az egyéni vállalkozók száma 2008 és 2012 között 114-ről 104-re csökkent, majd újra növekedésnek indult. Számuk 2015. évre 108.

0 és ismeretlen fős regisztrált vállalkozások száma - GFO'11 (db)

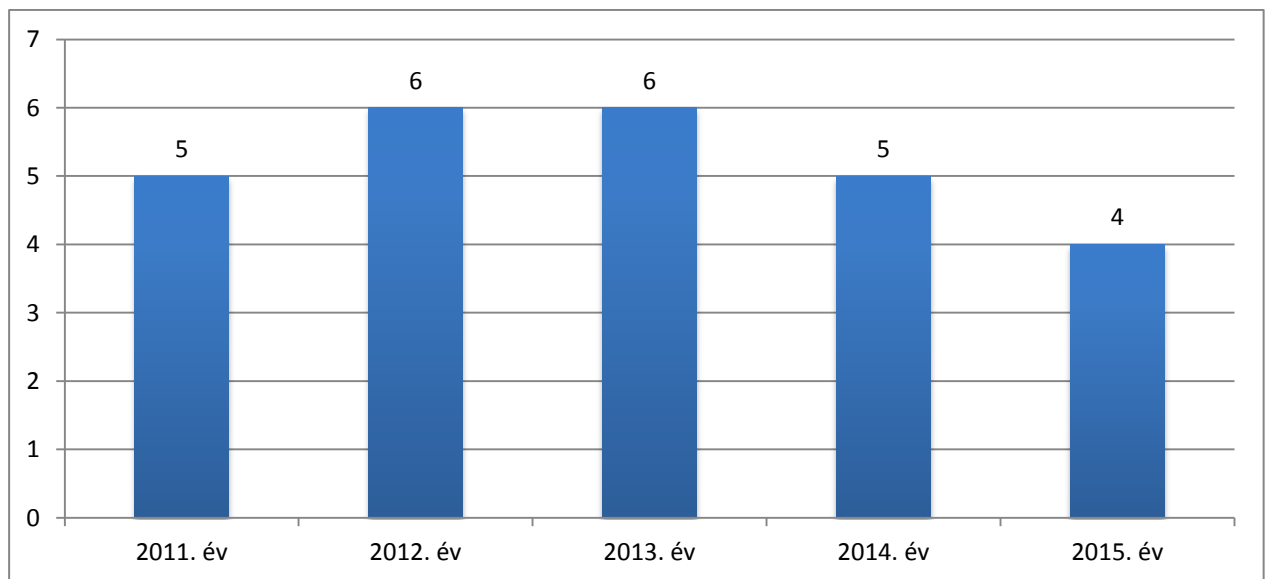

1-9 fős regisztrált vállalkozások száma - GFO'11 (db)

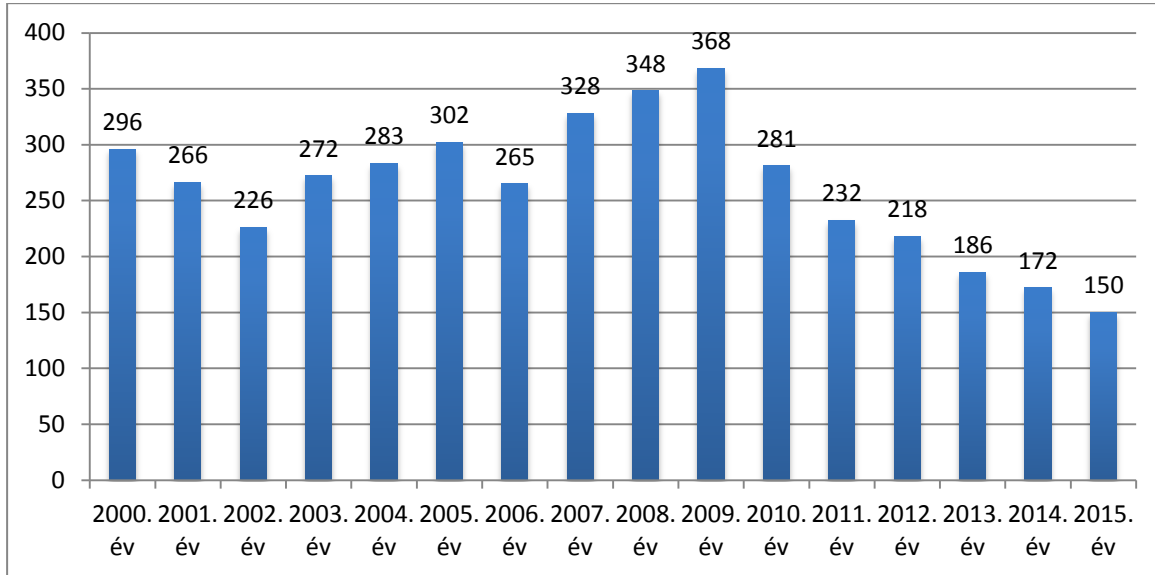
Az egy és kilenc fős regisztrált vállalkozások száma csökkent 2011. évhez képest. 984 db-ról 2015-re már csak 913-ról tudunk.

10-19 fős regisztrált vállalkozások száma - GFO'11 (db)

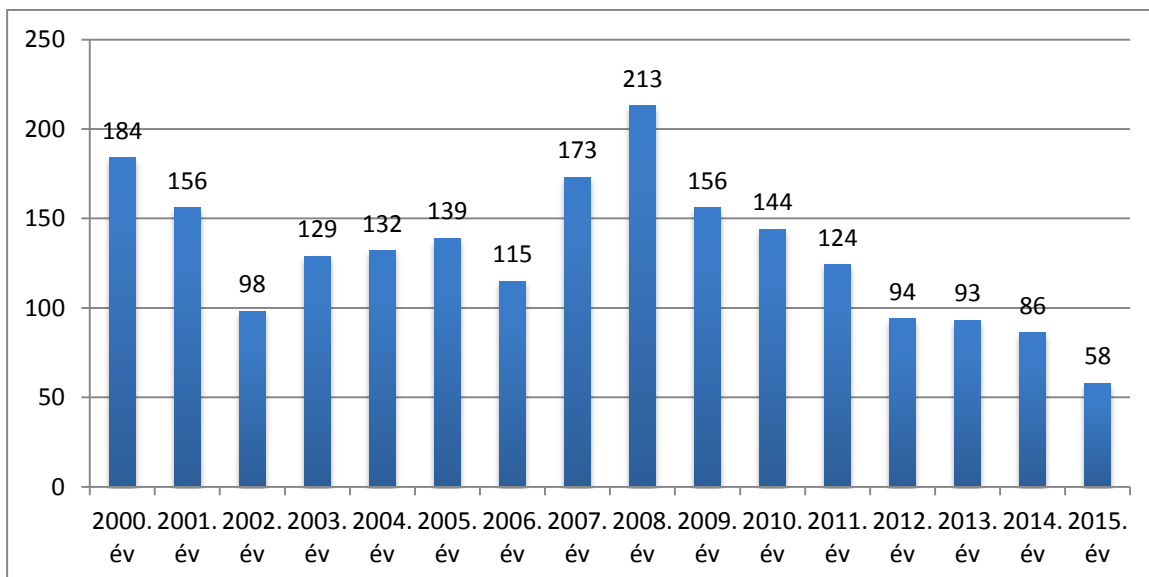
A tíz és tizenkilencfős regisztrált vállalkozások tekintetében nem mondható el nagy változás, 2011-hez képest, amikor is Medgyesegyházán 5 darab ilyen vállalkozásról tudtunk, 2015-re 4 db-ról tudunk.

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen (fő)

Az álláskeresők száma, 2009-ben tetőzött a legmagasabban 368 fővel, és 2010-től pedig csökkent, míg 2015-re 150 főre csökkent.

180 napon túli nyilvántartott álláskeresők száma összesen (fő)

A 180 napon túli nyilvántartott állás keresők száma Medgyesegyházán ingadozó számokat mutat, egészen 2010-ig. 2010-től egy folyamatosan csökkenő tendencia figyelhető meg

3. ANTI-SZEGREGÁCIÓS PROGRAM

Medgyesegyháza Városi Önkormányzat, a Dél-Békés Mezőgazdasági Termelőiért Közhasznú Alapítvány és a Békés Megyei Önkormányzati Hivatal közös konzorciumot alkotva közös projektet valósít meg „Összefogással Medgyesegyháza társadalmi integrációjáért”, mely projekt a szegregátumok felszámolását célozza.

A projekt keretében elkészült Közösségi Beavatkozási Terv (továbbiakban: KBT) funkciója, hogy az anti-szegregációs programot részletesen bemutassa, megvalósíthatóságát elemezze, a lehetséges kockázatokat feltérképezze és kivédésüket segítse.

Az eljárásrend lehetőséget biztosít arra, hogy a támogatási kérelmek benyújtásakor a projekt kidolgozottsága még ne legyen végleges, a projekt-előkészítés folyamata még ne záródjon le.

Jelen fejezet célja, hogy a megfelelő alapot szolgáltatson a projekt megvalósítási időszakára a projektmenedzsment és a szakmai vezetés számára. A KBT tartalmazza a célterület bemutatását, a tevékenységek szakmai tartalmát és tervezett költségét, továbbá kockázatértékelési, válságkezelési módokat is megfogalmaz. Fontos, hogy a projekt sikeres megvalósításához a projektcélok elérése és az indikátorok teljesítése szükséges az együttműködő partnerekkel történő szoros együttműködésben..

A partnerek vállalták, hogy a hozzájuk rendelt feladatokat maradéktalanul teljesítik a projekt megvalósítási ideje alatt.

A projektcélok összhangban állnak az Európa 2020 stratégia és a Széchenyi 2020 program jövőképével. A projekt célja új esély biztosítása Medgyesegyháza leszakadó területein élők számára.

A projektcél elérését két pillérre épülő rendszeren keresztül kívánják elérni a partnerek. A projekt két átfogó célt fogalmaz meg, melyek egymást erősítve, a szinergiákat kihasználva képesek elérni a kitűzött célt. A célok egyenrangúak, ugyanakkor más súllyal és szemlélettel járulnak hozzá a pályázat sikerességéhez. A pályázat gerincét az első pillér a rejtett társadalmi potenciál kiaknázása biztosítja, míg a kettes pillér ennek kereteit szolgáltatja.

Az első átfogó cél: a rejtett társadalmi potenciál kiaknázása, a második átfogó cél: életteli és integrált városi környezet kialakítása.

A rejtett társadalmi potenciál kiaknázása átfogó cél az alábbi specifikus célok teljesítésével érhető el:

- elérhető közszolgáltatások fejlesztése
- önállóság és proaktivitás ösztönzése
- értékrend formáló programok
- testi-lelki harmónia elérése

Az életteli és integrált városi környezet kialakítása átfogó cél az alábbi specifikus célok teljesítésével érhető el:

- széles körű együttműködés biztosítása
- dinamikusan pezsgő közösségi élet megteremtése
- fejlesztési koncepciók kidolgozása

A projekt sikeres megvalósításának hatásai:

- A társadalmi és munkaerő-piaci hátrányok mérséklődnek.
- A foglalkoztatási esélyek nőnek.
- Csökken a hátrányos helyzetű személyek elkülönülése:
 - A leszakadó társadalmi csoportok emelkedése.
 - Rendezvények megvalósításán keresztül közösség formálódik.
 - A célcsoport integrálódik a társadalomba.
 - A tanácsadásokon való részvétel és az egyéni fejlesztési tervekben foglaltak hatására a szociális problémák javulnak.

A projektben vállalt indikátorok teljesítése a megvalósítási időszak alatt biztosított, a vállalás a pályázati felhívással összhangban van:

- A helyi társadalmi akcióba bevonás érdekében elért hátrányos helyzetű személyek száma: 235 fő
- Szociális város-rehabilitációs programmal elért hátrányos helyzetű lakosság száma: 23 fő
- A jobb életlehetőségekkel rendelkező hátrányos helyzetű személyek száma az akcióterületen: 10 fő
- Helyi társadalmi akcióban résztvevők száma: 140 fő

A projekt elvárásaként műszaki szakmai eredményeket is megfogalmaz, amelyek teljesítése kötelező:

1.) az önállóság és proaktivitás ösztönzése érdekében 78 alkalommal valósulnak meg programelemek:

- Tudásbázis: 18 alkalom, 1 alkalom 10 fő, összesen 180 fő.
- Életpálya műhely: 18 alkalom, 1 alkalom 10 fő, összesen 180 fő.
- Adj lehetőséget magadnak: 18 alkalom, 1 alkalom 10 fő, összesen 180 fő.
- Konyhakerti praktikák: 24 alkalom, 1 alkalom 15 fő, összesen 360 fő.

2.) testi-lelki harmónia elérése érdekében 21 alkalommal valósul meg programelem:

- Tudj meg többet az egészségedről: 3 alkalom, 1 alkalom 30 fő, összesen 90 fő.
- Biztosítékunk az egészség: 18 alkalom, 1 alkalom 10 fő, összesen 180 fő.

3.) széleskörű együttműködés biztosítása érdekében készül 1200 darab plakát, 2400 darab szórólap, 720 darab kiadvány, valamint 12 alkalommal ülésezik a támogató csoport és 2 alkalommal lakossági fórumot rendeznek.

4.) dinamikus, pezsgő közösségi élet megteremtése érdekében megvalósul:

- Vitalitás napja: 4 alkalom, 1 alkalom 150 fő, összesen 600 fő.
- Gondolatébresztő a környezetért: 3 alkalom, 1 alkalom 150 fő, összesen 450 fő.

A konzorciumvezető kezdeményezésére az akcióterület kibővült Bánkút teljes területével.

A szegregátumban élők szemléletformálása mellett fontos, hogy a leromlott lakókörnyezet rehabilitálásra kerüljön, az ott élők megfelelő komfortos lakóingatlanokba kerüljenek, ezért az anti-szegregációs program keretében Bánkút és Lászlótelep szegregátumból kívánunk hátrányos személyeket beköltöztetni a városközponti és az Antiszegregációs akcióterület II. beavatkozási helyszínekre, ahol új, a modern kor igényeit kielégítő önkormányzati tulajdonba kerülő szociális bérlakásokat hozunk létre. A beavatkozási helyszín a a Damjanich utca; Deák Ferenc utca; Dózsa György utca; Moravszki utca; Petőfi utca; Hősök utca; Kossuth tér által határolt terület. Az akcióterületen felhagyott romos lakóépületek bontásra kerülnek, a terület pedig új funkciót kap. Emellett közösségi teret alakítunk ki, illetve egyéb, a hátrányos helyzetű személyek életkörülményeit, a közbiztonságot javító, illetve a szegregáltságot megszüntető intézkedéseket hajtunk vére.

2. A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK

Megvalósítást szolgáló beavatkozások

Ebben a fejezetben a város középtávú céljait segítő fejlesztési elképzeléseket, programokat foglaljuk össze. Olyan beavatkozások kapnak helyet a bemutatásban, amelyek elsősorban önkormányzati akaratból, döntéssel nyertek forrást, másodsorban a pályázó szervezetek, ill. a megvalósulási helyszínek kötik a városhoz a fejlesztési terveket. A fejlesztési projektek közül az időbeli aktualitást tekintve a megvalósítási szakaszban álló, ill. a támogatói döntéssel rendelkező pályázatokból megvalósuló beavatkozások szerepelnek a bemutatásban.

A Stratégia elkészítésének célja, hogy a jövőben felmerülő fejlesztési igények és megtervezésre kerülő beavatkozások illeszkedjenek a város középtávú fejlesztési céljaihoz. A beruházások hatékonysága érdekében a már megvalósult vagy folyamatban lévő beavatkozásokkal összeegyeztetett módon, esetleg azokat kiegészítve irányuljanak a megfogalmazott célok elérésére.

A Stratégiának nem célja az egyes fejlesztéseket részletekbe menően feltárni és bemutatni, ugyanakkor a célok kifejtésével és a helyszínek meghatározásával áttekintő képet nyújt Medgyesegyháza infrastrukturális és társadalmi fejlesztési irányairól, terveiről.

A Stratégia a beavatkozások szempontjából Akcióterületi projekteket, Kulcsprojekteket és Egyéb projekteket különböztet meg. Az egyes fejlesztések kategorizálása a szerint történt meg, hogy azok megvalósulása a középtávú célok megvalósulását milyen mértékben segíti, ill. hiányuk esetén akadályozza.

Akcióterületi projektek: Olyan – egybefüggő vonallal – körülhatárolt terület, amelyen belül a megvalósuló beavatkozások szinergikus hatást fejtenek ki egymásra, segítik egymás megvalósulását, ill. hatásának kiteljesedését. A projektek az akcióterület számára megfogalmazott célok mentén kerülnek megvalósításra.

Kulcsprojektek: Azok a projektek tartoznak a Kulcsprojektek kategóriába, amelyek megvalósítása nélkül a város középtávú céljai nem vagy csak részlegesen lennének megvalósíthatók. Gyakran a kulcsprojektek megvalósulása feltétele a további beavatkozások tervezésének, ill. megvalósításának, így nagy mértékben járulnak hozzá a településfejlesztéshez.

Egyéb projektek: Olyan projektek tartoznak ebbe a kategóriába, amelyek a fenti kategóriákban nem kaphatnak helyet, mert megvalósulásuk nem köthető egy-egy területhez (pontoszerűek vagy éppen a város egészét lefedik). Továbbá a megvalósulásuk kimenetele

ugyan pozitív hatással bír a város jövőképe, ugyanakkor nem olyan meghatározó, amely nagy mértékben befolyásolná a középtávú célok elérését.

(Hálózatos projektek – amelyek több egymáshoz kapcsolódó projektelemből állva a város egészére vagy jelentős részére kiterjednének – a Stratégia készítésekor nem állnak fenn. Az ilyen típusú fejlesztéseket, mint az ivóvízhálózat rekonstrukciója, vagy a szennyvízhálózat kiépítése és bővítése, a város megvalósította. A területhez kapcsolódó további fejlesztési tervek nem készültek.)

Akcióterületek kijelölése, lehatárolása

Medgyesegyháza a településfejlesztési tervek területi és funkcionális elkülönítése során öt akcióterületet jelölt ki a 2014-2020 fejlesztési időszak beavatkozásait csoportosítva. Az akcióterületek kijelölése a középtávú célok megvalósítását segítő, már – legalább – projektötlettel rendelkező fejlesztési tervek megvalósulási helyszínei alapján történtek.

Akcióterületek:

1. Városközpont akcióterület (AT1)
2. Gazdaságfejlesztési akcióterület (AT2)
3. Anti-szegregációs akcióterület I. (AT3)
4. Anti-szegregációs akcióterület II. (AT4)
5. Útfejlesztési akcióterület (AT5)

Az akcióterületek elhelyezkedését és területi kiterjedését térképen ábrázoltuk. Az akcióterületek határai a megvalósulás és tervezés alatt álló projektek konkrét terveinek megfelelően tovább módosíthatók.

TÉRKÉP – VÁROS EGÉSZE

Az akcióterületek lehatárolásának figyelembe vettük a meglévő projektötletek javaslatait, az adott területhez tartozó funkciók és a kapcsolódó beavatkozási elképzelések összefüggéseit.

1. Városcsözpont akcióterület (AT1)

A Városcsözpont akcióterület jelentős átfedésben van Medgyesegyháza Központi városrészével, azonban annak határain valamennyi irányba túlnyúlik. A két terület közötti különbségek közül a leginkább meghatározó, hogy az akcióterület határai átnyúlnak a a vasútvonallal határolt Keleti városrészbe, továbbá kiterjednek a sporttelep területére annak közösségi szerepe okán.

A Városcsözpont akcióterületről elmondható, hogy magába foglalja a város legtöbb közintézményét, közösségi tereit, továbbá itt koncentrálódik a legtöbb helyben elérhető szolgáltatás is. A centrumhoz kapcsolódó funkciók sokasága figyelhető meg ezen a területen, így a beavatkozások jelentős része is erre az akcióterületre koncentrálódik.

MEDGYESEGYHÁZA_Városcsözpont

2. Gazdaságfejlesztési akcióterület (AT2)

Medgyesegyháza Nyugati városrészéhez közel, külterületi részen indokolt a korábban már megvalósult fejlesztésekhez kapcsolódva Gazdaságfejlesztési akcióterületet kijelölni, amely közép- és hosszú távon határozhatja meg a gazdasági tevékenysége letelepedését, fejlődését. Az elmúlt időszakban az akcióterületet körülhatároló területen elsősorban a város mezőgazdasági jellegéhez kapcsolódó fejlesztések, illetve a kapcsolódó kereskedelmi tevékenységek telepedtek meg ezen a területen. Az akcióterület megközelíthetősége – a Mezőkovácsházi járást a megyeszékhellyel összekötő út közvetlen szomszédsága –, a közművek elérhetősége, a korábbi fejlesztési igények indokolják a terület hosszú távú iparterületté minősítését, és a gazdasági fejlesztéseknek való helyszín biztosítását.

MEDGYESEGYHÁZA_Gazdaságfejlesztési térképe

3. Anti-szegregációs akcióterület I. (AT3)

A városfejlesztési célok között kiemelt szerepet kapott a település lakosságán belül leszakadó rétegeként megjelenő, szegregátumban vagy szegregációval veszélyeztetett területen élő népesség. A KSH-adatok alapján meghatározásrakerült Lászlótelep (külterület), mint szegregációs terület, valamint Bánkút városrész, mint szegregációval veszélyeztetett terület. A beavatkozások azonossága okán indokolt a belterületi besorolással rendelkező városrész és a szomszédos, már külterületi besorolással rendelkező, gyéren lakott terület összevonása egy akcióterületté.

MEDGYESEGYHÁZA_Antiszegregáció_I

5. Útfejlesztési akcióterület (AT5)

Medgyesegyháza jellemzően mezőgazdasági profilú kisváros, így meghatározó a lakosság által végzett mezőgazdasági tevékenység, amely a város környék tanyákra és mezőgazdasági telepekre koncentrálódik. Az ágazatban a szántóföldi növénykultúrák mellett jelentős hányadot tesz ki a hajtatasos (fóliás) növénytermesztés, és különösen meghatározó a dinnyetermelés. A mezőgazdasági munkák elvégzése, a termeléshez kapcsolódóan a szállítás, kereskedelem feltétele, hogy a vonatkozó területek jól megközelíthetők legyenek, ezért kapott szerepet a középtávú célok között a külterületi útfejlesztés. A Stratégiában meghatározott útfejlesztési akcióterület a város északi oldalán biztosít beavatkozási lehetőséget a mezőgazdasági termőterületek és nem utolsósorban a tanyák jobb elérhetősége érdekében.

